

Kryteria oceniania

Przedmiot: Język polski

Klasa: VIII

Dział	Tematy	Wymagania programowe				
		Podstawowe na ocenę dop. i dst.		Ponadpodstawowe na ocenę db. bdb. i cel.		
Dział I – „Życiowe wędrowki”	1. Z Adamem Mickiewiczem przez akermiańskie stepy. 2. Życie jako wędrówka. Szukamy znaczeń w wierszu Edwarda Stachury.	dopuszczający – wie, co to jest obraz poetycki – wskazuje i nazywa wybrany środek poetycki – cytuje fragmenty przekazujące wrażenia zmysłowe	dostateczny – wyodrębnia obrazy poetyckie w utworze – wskazuje i nazywa podstawowe środki językowe – nazywa zmysły, które zostały przywołane w tekście	dobry – omawia zawartość obrazów poetyckich – wskazuje i nazywa zastosowane w utworze środki językowe – ustala, jakimi środkami językowymi zostały przekazane wrażenia zmysłowe	bardzo dobry – omawia relacje między obrazami poetyckimi – określa funkcję zastosowanych w wierszu środków językowych – omawia wrażenia zmysłowe przedstawione w tekście	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem językowych środków opisu
	3. Ogród i jego mieszkańcy, czyli o czym śpiewa swą pieśń nocny wędrowiec. 4. Wokół znaczeń obrazu- Caspar David Friedrich „Wędrowiec nad morzem mgły”.	– rozpoznaje bohatera lirycznego – wyjaśnia, co robi bohater liryczny – nazywa przestrzeń pokazaną w utworze – zna pojęcie sonetu	– utożsamia bohatera lirycznego z osobą mówiącą – dostrzega motyw wędrówki – omawia przestrzeń zobrazowaną w utworze	– wstępnie charakteryzuje bohatera lirycznego – omawia motyw wędrówki	– omawia wrażenia zmysłowe przedstawione w tekście – omawia postać bohatera lirycznego – omawia znaczenia związane z motywem	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem symboliki motywu wędrówki

	5. Kości zostały rzucone – gry planszowe.	– wie, co może być motywem – wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca – przypomina, co to jest pytanie retoryczne – formułuje jedno pytanie do tekstu – wie, co to jest teza – przypomina, co może być motywem – wymienia bohaterów utworu – dostrzega osobę mówiącą w wierszu – łączy odpowiednie środki językowe z opisem przestrzeni – wskazuje wersy, w których jest mowa o Bogu – wymienia główne elementy przedstawione na obrazie – opowiada, co przedstawia obraz – rozpoznaje motywy wędrownki – dostrzega różne rodzaje przestrzeni pokazane na obrazie – przedstawia	– wyróżnia sonet spośród innych gatunków lirycznych – dostrzega w tekście motyw wędrownki – zbiera informacje o osobie mówiącej – cytuje pytania retoryczne – formułuje kilka pytań do tekstu – cytuje wers o charakterze tezy – dostrzega motyw ogrodu w tekście – wydobywa informacje o bohaterach utworu – zbiera informacje o osobie mówiącej – wskazuje środki językowe opisujące przestrzeń – wstępnie określa relacje między Bogiem, człowiekiem i naturą – nazywa elementy przedstawione na obrazie – wydobywa znaczenia dosłowne dzieła – omawia elementy związane z motywem wędrownki – nazywa rodzaje	– wie, że przestrzeń ma znaczenie symboliczne – omawia cechy sonetu jako gatunku lirycznego – omawia motywy wędrownki wykorzystany w wierszu – omawia osobę mówiącą w wierszu – ustala, czego dotyczą pytania retoryczne – formułuje pytania do tekstu – wyjaśnia, czego dotyczy teza zawarta w utworze – omawia motywy ogrodu występujący w wierszu – porządkuje informacje o bohaterach utworu – krótko wypowiada się na temat osoby mówiącej – nazywa środki językowe opisujące przestrzeń – wypowiada się na	wędrownki – omawia symbolikę przestrzeni – wyjaśnia, jak sonet jako gatunek łączy się ze sposobem obrazowania w utworze – omawia symboliczne znaczenia związane z motywem wędrownki – omawia życiową postawę osoby mówiącej – omawia funkcję pytań retorycznych – formułuje wszystkie możliwe pytania do tekstu – ustosunkowuje się do tezy zawartej w utworze – omawia symboliczne znaczenia motywu ogrodu – omawia bohaterów utworu – omawia osobę mówiącą – omawia sposób obrazowania przestrzeni – omawia relacje	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem relacji między Bogiem, człowiekiem i naturą – samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem roli środków języka malarskiego dla tworzenia znaczeń naddanych dzieła – tworzy monolog wewnętrzny – podkreślając subiektywizm wypowiedzi i emocje – opisuje obraz ze szczególnym zwróceniem uwagi na wrażenia, jakie wywołuje na odbiorcy – samodzielnie tworzy ciekawą, o dużym stopniu skomplikowania
--	--	--	--	---	---	---

		podstawowe informacje związane z postacią pokazaną na obrazie – zna pojęcie <i>perspektywa</i> – układa krótki monolog wewnętrzny – tworzy prosty opis obrazu – we wskazanym programie internetowym opracowuje (z pomocą) grę planszową	przestrzeni pokazane na obrazie – omawia postać przedstawioną na obrazie – wyjaśnia, na czym polega perspektywa – układa monolog wewnętrzny – tworzy opis obrazu – we wskazanym programie internetowym opracowuje grę planszową	temat relacji między Bogiem, człowiekiem i naturą – omawia elementy przedstawione na obrazie – wydobywa znaczenia przenośne dzieła – omawia znaczenia związane z motywem wędrówki – omawia przestrzeń pokazaną na obrazie, – omawia znaczenia związane z postacią przedstawioną na obrazie – omawia perspektywę obrazu – tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny – tworzy ciekawy opis obrazu – w samodzielnie wybranym programie internetowym opracowuje grę planszową	między Bogiem, człowiekiem i naturą – omawia sytuację przedstawioną na obrazie – omawia znaczenia przenośne dzieła – łączy motyw wędrówki przedstawiony na obrazie z innymi dziełami – omawia znaczenia związane z przestrzenią ukazaną na obrazie – omawia malarskie sposoby pokazania postaci i związane z nią znaczenia – omawia znaczenia obrazu wynikające z wykorzystania perspektywy – tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny związany ze znaczeniami obrazu – opisuje obraz – zwraca uwagę na środki języka malarskiego	literacką grę planszową
--	--	--	--	--	--	--------------------------------

					– w samodzielnie wybranym programie internetowym opracowuje grę planszową, dodaje do niej zagadki literackie	
Dział II – „Małe ojczyzny”	Adam Mickiewicz „Pan Tadeusz” 1. Z wizytą w Soplicowie. 2. Wśród bohaterów „Pana Tadeusza”. 3. Jak przebiegał spór o zamek? 4. Szlachecka brać. 5. Miłosne intrygi. 6. Skomplikowane losy Jacka Soplicy. 7. Świat ludzi, świat przyrody. 8. Co to znaczy, że „Pan Tadeusz” jest epopeją? 9. Sprawdzian numer 1- Adam Mickiewicz „Pan Tadeusz”.	dopuszczający – odtwarza wybrane elementy świata przedstawionego – przypomina, co to jest wątek – odtwarza wybrane wydarzenie z fabuły utworu, wyjaśnia różnice między bohaterem indywidualnym i zbiorowym – krótko charakteryzuje wybranego bohatera – wie, kiedy bohatera nazywamy dynamicznym – zna epopeję jako gatunek, wie, co to jest geneza utworu	dostateczny – porządkuje elementy świata przedstawionego, wymienia wątki utworu – odtwarza kilka wydarzeń z fabuły utworu – wymienia kilku bohaterów indywidualnych, określa, kto jest bohaterem zbiorowym – charakteryzuje wybranego bohatera – wyjaśnia, kto i dlaczego jest bohaterem dynamicznym – odróżnia epopeję od innych gatunków epickich	dobry – omawia elementy świata przedstawionego – omawia wątki utworu – wskazuje i omawia najważniejsze wydarzenia fabuły – wyjaśnia, kto jest bohaterem indywidualnym, a kto zbiorowym w utworze – dokonuje pełnej charakterystyki wybranego bohatera – wyjaśnia, z czego wynika dynamizm	bardzo dobry – omawia relacje między elementami świata przedstawionego – omawia związki wątków ze sobą – omawia sposób prowadzenia fabuły w utworze – omawia zależności między bohaterami indywidualnymi a bohaterem zbiorowym – dokonuje charakterystyki porównawczej wybranych bohaterów – zestawia bohaterów	celujący – dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji utworu ze szczególnym uwzględnieniem jego znaczenia w polskiej kulturze

			– wyjaśnia, czym jest geneza utworu	w charakterystyce bohatera – wskazuje cechy epopei – zna podstawowe fakty związane z genezą utworu	dynamicznych i statycznych – wyjaśnia, dlaczego utwór jest epopeją – omawia genezę utworu	
	10. Jak biegnie czas Prawieku? 11. Życie zatrzymane na fotografii. 12. Czym jest mała ojczyzna? 13. Moja mała ojczyzna-fotoreportaż.	– wydobywa informacje z tekstu dotyczące prezentowanego miejsca – zna pojęcie <i>mityzacja</i> – wylicza opisane elementy natury – zna pojęcie <i>mała ojczyzna</i> – wyróżnia fotoreportaż spośród innych tekstów kultury – czyta ze zrozumieniem informacje dotyczące tytułu fotoreportażu – zna pojęcie <i>etymologia</i> – przedstawia swoje odczucia związane z obejrzanymi fotografiami – dostrzega symbolikę niektórych elementów fotografii – pisze proste opowiadanie – odtwarza najważniejsze informacje	– odtwarza wydobyte z tekstu informacje – wie, na czym polega mityzacja – wstępnie omawia przedstawione elementy natury – wyjaśnia, co oznacza termin <i>mała ojczyzna</i> – wymienia podstawowe cechy fotoreportażu – wypowiada się na temat tytułu fotoreportażu – łączy pojęcie <i>etymologia</i> z pochodzeniem wyrazów – wypowiada się na temat obejrzanych fotografii – wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym – pisze opowiadanie – odtwarza i porządkuje informacje zawarte w tekście – odróżnia publicystykę od literatury pięknej – streszcza artykuł	– porządkuje i odtwarza informacje dotyczące prezentowanego miejsca – wyjaśnia, na czym polega mityzacja – dostrzega związki między przedstawionymi elementami natury – opowiada o przedstawionych elementach natury – wypowiada się o Prawieku jako małej ojczyźnie – wyjaśnia, czym cechuje się fotoreportaż – odtwarza własnymi słowami informacje dotyczące tytułu fotoreportażu – wyjaśnia pojęcie <i>etymologia</i>	– opowiada własnymi słowami, co wiadomo o opisywanym miejscu – wyjaśnia, jakie znaczenia związane są z mityzacją przestrzeni – omawia relacje między przedstawionymi elementami natury – wyjaśnia, co to znaczy, że Prawiek jest <i>małą ojczyzną</i> – przedstawia swój stosunek do fotoreportażu jako tekstu kultury – tworzy wypowiedź związaną z tytułem fotoreportażu – korzystając ze słownika etymologicznego wyjaśnia pochodzenie słów – ocenia obejrzone	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem konwencji obrazowania przestrzeni – samodzielnie analizuje i interpretuje fotoreportaż ze szczególnym uwzględnieniem funkcji środków kreujących metaforyczne znaczenia – pisze rozbudowane opowiadanie z elementami opisu i charakterystyki – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym

		zawarte w artykule – wie, że obok literatury pięknej istnieją teksty publicystyczne – wydobywa najważniejsze myśli z artykułu – dostrzega argumenty zawarte w tekście – wyodrębnia akapity w tekście – przygotowuje prosty fotoreportaż o swoim regionie	– odtwarza główne argumenty zawarte w tekście – omawia zawartość treściową kolejnych akapitów – przygotowuje fotoreportaż o swoim regionie	– omawia obejrzone fotografie – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów fotografii – pisze ciekawe opowiadanie – omawia najważniejsze informacje zawarte w artykule – wyjaśnia, czym różni się publicystyka od literatury pięknej – funkcjonalnie streszcza za artykuł – odtwarza wszystkie argumenty zawarte w tekście – określa związek między poszczególnymi akapitami – przygotowuje ciekawy fotoreportaż o swoim regionie	fotografie – tworzy dłuższą, zwartą wypowiedź dotyczącą symboliki cyklu fotografii – pisze opowiadanie, stosuje ciekawe rozwiązania fabularne – odtwarza wywód zawarty w artykule – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do publicystyki – pisze streszczenie przy zachowaniu wszystkich wymogów tej formy wypowiedzi – ustosunkowuje się do argumentów zawartych w tekście – wskazuje akapit synonimiczny – przygotowuje fotoreportaż o swoim regionie, dba o artystyczną formę fotografii	uwzględnieniem jego intencji – przygotowuje oryginalny, twórczy fotoreportaż o swoim regionie, za pomocą właściwych środków przekazuje w nim znaczenia metaforyczne
Dział III – „Widzieć sercem”	Henryk Sienkiewicz „Quo vadis”	dopuszczający – wymienia elementy świata przedstawionego – wyodrębnia główny wątek utworu	dostateczny – omawia wybrane elementy świata przedstawionego – wyodrębnia wątki w	dobry – porządkuje elementy świata przedstawionego – dostrzega zależności	bardzo dobry – omawia relacje między elementami świata przedstawianego	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym

	1. Najciekawsze wydarzenia i wątki w powieści. 2. Jak żyli antyczni rzymianie? 3. Trudy miłości. 4. Jakim władcą był Neron? 5. Światło wiary. 6. „Quo vadis” jako powieść historyczna. 7. Sprawdzian numer 2-Henryk Sienkiewicz „Quo vadis”.	– wie, jakie wydarzenie można nazwać punktem kulminacyjnym – zna powieść historyczną jako typ powieści – odróżnia elementy fikcyjne od rzeczywistych – przypomina, kiedy bohater jest statyczny, a kiedy dynamiczny – pisze proste podziękowanie	utworze – wskazuje wydarzenie, które stanowi punkt kulminacyjny – wie, że utwór jest powieścią historyczną – wymienia elementy fikcyjne i rzeczywiste w powieści – wskazuje bohatera statycznego i dynamicznego – pisze podziękowanie	między wątkami – opowiada przebieg wydarzenia będącego punktem kulminacyjnym – wskazuje cechy powieści historycznej – określa rolę elementów rzeczywistych w fabule – wyjaśnia różnicę między bohaterem statycznym a dynamicznym – pisze oryginalne podziękowanie	– omawia układ wątków – omawia funkcję punktu kulminacyjnego w utworze – wyjaśnia, dlaczego utwór jest powieścią historyczną – omawia relacje między elementami fikcyjnymi i rzeczywistymi – omawia funkcję bohaterów statycznych i dynamicznych w powieści – pisze podziękowanie – zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	uwzględnieniem relacji między elementami fikcyjnymi a historycznymi
	8. O miłości Erosa i Psyche. 9. Czy istnieje szczęśliwa miłość? 10. Miłość zaklęta w marmur. 11. Miłosna antologia.	– czyta mit ze zrozumieniem – wskazuje w tekście przykład frazeologizmu – opowiada, jak w mitach jest przedstawiony Eros – wymienia przykład utworu literackiego związanego tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i>	– opowiada płynnie treść mitu – rozpoznaje w tekście frazeologizmy – przedstawia swoje wyobrażenie Erosa – wymienia kilka utworów literackich związane tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i>	– wypisuje wydarzenia mitu w postaci wątku – wyjaśnia znaczenia wynikające z frazeologizmów – opowiada jak wyobraża sobie Erosa – wymienia różne utwory literackie	– wie, co to jest wątek, wyodrębnia wątek w tekście – wyjaśnia funkcję frazeologizmów w tekście – przedstawia swoje wyobrażenie Erosa, uzasadnia je – wymienia utwory literackie związane	– przedstawia w dłuższej wypowiedzi kulturową rolę mitu o Erosie o Psyche, jego związki z innymi tekstami literackimi – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz, w interpretacji

		– wie, o czym mówi wiersz – wie, kto to jest osoba mówiąca w utworze lirycznym – cytuje pytania postawione w tekście – wie, kogo przedstawia rzeźba – wie, że dzieło ma dynamiczny charakter – w prosty sposób opisuje sposób przedstawienia postaci – wstępnie określa swoje odczucia wywołane oglądaną rzeźbą – korzystając z pomocy, tworzy prostą antologię dzieł o tematyce miłosnej	– opowiada własnymi słowami, o czym mówi wiersz – odróżnia osobę mówiącą od autora – cytuje wersy, w których osoba mówiąca ujawnia swoje opinie – dostrzega związek rzeźby z mitem – wie, co może być źródłem dynamizmu i wstępnie go wyjaśnia – opisuje sposób przedstawienia postaci, – nazywa swoje odczucia związane z oglądaną rzeźbą – tworzy prostą antologię dzieł o tematyce miłosnej	- związane tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i> – formułuje temat utworu – określa osobę mówiącą w tekście – określa funkcję pytań postawionych w tekście – wypowiada się na temat związku rzeźby z mitem – wskazuje sposoby uzyskania dynamizmu – wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci – nazywa uczucia wyrażane przez ukazane postacie – tworzy antologię dzieł o tematyce miłosnej	- tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i>, przedstawia ich problematykę – określa temat utworu w powiązaniu z innymi znanymi tekstami - poświęconymi miłości – odczytuje intencje osoby mówiącej – wyjaśnia, na czym polega związek rzeźby z mitem – wyjaśnia, co jest źródłem dynamizmu rzeźby – w szczegółowy sposób opisuje sposób przedstawienia postaci – wypowiada się na temat emocji wyrażanych i wywoływanych przez rzeźbę – tworzy zróżnicowaną antologię dzieł o tematyce miłosnej	- wykorzystuje odniesienia do innych tekstów – tworzy rozwiniętą wypowiedź na temat znaczeń wynikających z rzeźby, łączy je ze środkami wyrazu wykorzystanymi przez artystę oraz z treściami mitu – tworzy zróżnicowaną antologię dzieł o tematyce miłosnej, wyjaśnia zasady doboru i ułożenia materiału
Dział IV – „Ocalić tożsamość”	Stefan Żeromski „Syzyfowe prace” 1. Dzieciństwo Marcina. 2. Jak przebiegała nauka w szkole w Klerykowie?	dopuszczający – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – krótko opowiada o	dostateczny – porządkuje elementy świata przedstawionego	dobry – omawia elementy świata przedstawionego,	bardzo dobry – omawia relacje między elementami świata przedstawionego	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje powieść ze

	3. Lekcja języka polskiego. 4. Na czym polegała i jak przebiegała rusyfikacja młodzieży? 5. Pierwsza miłość. 6. Jak Marcin dorastał do polskości? 7. Sprawdzian numer 3- Stefan Żeromski „Syzyfowe prace”.	gimnazjum klerykowskim – zna pojęcie rusyfikacji – przedstawia Bernarda Zygiera – wyjaśnia, jak rozumie pojęcie <i>motyw postępowania</i> – opowiada o lekcji języka polskiego	– krótko opowiada, jak przebiegała nauka w klerykowskim gimnazjum – wyjaśnia, na czym polegała rusyfikacja – zbiera informacje o Bernardzie Zygierze – wskazuje motywy postępowania głównych bohaterów – opowiada o reakcjach uczniów i nauczyciela na recytację <i>Reduty Ordona</i>	– przedstawia rozwiniętą wypowiedź o przebiegu nauki w klerykowskim gimnazjum – wymienia sposoby przeciwstawiania się rusyfikacji – porządkuje informacje o Bernardzie Zygierze – omawia motywy postępowania bohaterów – wyjaśnia, jaką rolę odegrała recytacja <i>Reduty Ordona</i> w budzeniu świadomości narodowej	– ocenia, jak przebiegała nauka w klerykowskim gimnazjum – omawia sposoby przeciwstawiania się rusyfikacji – przedstawia i charakteryzuje Bernarda Zygiera – ocenia motywy postępowania postaci – wypowiada się na temat roli literatury w życiu narodu	szczególnym uwzględnieniem problemu dojrzewania do poczucia tożsamości narodowej
	8/9. W poszukiwaniu własnej tożsamości- Maria Dąbrowska „Marcin Kozera”. 10. Rozważania o patriotyzmie. Jan Paweł II „Pamięć i tożsamość”. 11. Tworzymy GIF-y.	– wskazuje najważniejsze elementy świata przedstawionego – dostrzega obecność narratora – przedstawia najważniejsze informacje dotyczące tytułowego bohatera – opowiada o rozterkach bohatera	– porządkuje elementy świata przedstawionego – przypomina informacje na temat narratora i narracji – przedstawia i charakteryzuje tytułowego bohatera – szereguje wydarzenia pokazujące dojrzewanie bohatera	– opowiada o elementach świata przedstawionego – określa narratora – omawia relacje bohatera ze światem – opowiada, jak bohater zyskał poczucie przynależności narodowej	– streszcza utwór – omawia rolę narratora w utworze – omawia zmiany w świadomości tytułowego bohatera – łączy opowieść o dojrzewaniu bohatera ze znaczeniami naddanymi tekstu – wypowiada się na	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem dydaktycznego przesłania tekstu – przygotowuje zestaw ćwiczeń słownikowych

		– zna pojęcie tożsamości narodowej – wie, o czym mówi tekst – odtwarza główne tezy autora na temat patriotyzmu – wyodrębnia w tekście akapity – wybiera obrazy do animacji, korzystając z pomocy, tworzy proste GIF-y	– rozumie pojęcie tożsamości narodowej – odtwarza wywód autora własnymi słowami – odtwarza poglądy autora na temat patriotyzmu – wie, na czym polega rytm akapitowy – wybiera obrazy do animacji, tworzy proste GIF-y	– krótko wyjaśnia pojęcie tożsamości narodowej – relacjonuje, o czym mówi autor w swoim wywodzie – na podstawie tekstu i wypowiada się na temat patriotyzmu – określa zawartość treściową poszczególnych akapitów – wybiera obrazy do animacji, tworzy oryginalne GIF-y	- temat poczucia tożsamości narodowej – wyjaśnia, jak autor tłumaczy pochodzenie i znaczenie słowa <i>ojczyzna</i> – na podstawie własnych przemyśleń wypowiada się na temat patriotyzmu – omawia relacje między akapitami – uzasadnia wybór obrazów do animacji, tworzy ciekawe i oryginalne GIF-y	- związanych z pojęciem <i>ojczyzna</i> – tworzy oryginalne, ciekawe GIF-y wyrażnie eksponujące intencje twórcy
Dział V – „Na regionalną nutę”	1. Warsztat tłumacza, czyli co oznaczają dialekty zmyw tekście „O Zwyrtale muzykancie”? 2. Jak Zwyrtala zmienił niebiański świat? 3. Krakowiaki, oberki, mazury- Władysław Reymont o tańcach na chłopskim weselu. 4. Zwiedzamy willę Koliba. 5. Polub to! Zapraszamy na nasz fanpage.	dopuszczający – odczytuje płynnie tekst – wie, co to jest dialektyzm – zna terminy <i>gwara</i> i <i>dialekt</i> – krótko wypowiada się na temat bohatera – wyjaśnia, czego dotyczy narracja fragmentu – zna pojęcie <i>stylizacja gwarowa</i> – rozpoznaje dynamiczny charakter wypowiedzi – rozpoznaje architekturę jako	dostateczny – tłumaczy wybrane fragmenty tekstu na język literacki – podaje przykłady dialektyzmów – wie, co to jest gwara i dialekt – opowiada o bohaterze – omawia narrację fragmentu – wie, na czym polega stylizacja gwarowa – wskazuje podstawowe środki językowe dynamizujące wypowiedź	dobry – korzysta z przypisów przy tłumaczeniu tekstu na język literacki – podaje różne przykłady dialektyzmów – rozróżnia gwarę i dialekt – wypowiada się na temat sposobu życia i myślenia bohatera – wyodrębnia w narracji części tematyczne – wyjaśnia, na czym	bardzo dobry – tłumaczy tekst na język literacki – dzieli dialektyzmy na różne rodzaje – wyjaśnia, co to jest gwara i dialekt – omawia filozofię życia bohatera – charakteryzuje narratora – omawia znaczenie stylizacji gwarowej we fragmencie – omawia sposoby dynamizowania	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartej w nim filozofii życia – samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki wypowiedzi

		dziedzinę sztuki – zna pojęcie stylu architektonicznego – wie, że budynek reprezentuje styl zakopiański – zbiera podstawowe informacje o kulturze regionu – korzystając z pomocy, tworzy fanpage	– przedstawia wrażenia, jakie wywołuje na nim budowla – wyjaśnia ogólnie pojęcie stylu architektonicznego – wymienia główne cechy stylu zakopiańskiego – zbiera informacje o kulturze regionu – tworzy fanpage	polega stylizacja gwarowa – nazywa wszystkie środki dynamizujące wypowiedź – wymienia charakterystyczne elementy budowli – wyjaśnia pojęcie stylu architektonicznego – wymienia konstytutywne cechy stylu zakopiańskiego – zbiera ważne informacje o kulturze regionu – tworzy fanpage	wypowiedzi w kontekście jej tematyki – omawia charakterystyczne cechy budowli – wyjaśnia, co składa się na styl architektoniczny – omawia styl zakopiański – zbiera i porządkuje ważne informacje o kulturze regionu – tworzy i prowadzi fanpage	– wyczerpująco omawia budowlę ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki jej stylu architektonicznego – jest znawcą kultury regionu, tworzy i aktywnie prowadzi fanpage
Dział VI – „Stracone pokolenie”	1. Poeta w imieniu pokolenia. 2. Kto jest bohaterem wiersza Krzysztofa Kamila Baczyńskiego? 3. Dlaczego Nike się waha? Omawiamy wiersz Zbigniewa Herberta. 4. Jak obrazy rozmawiają ze sobą? „Wojna na	dopuszczający – zna termin <i>pokolenie Kolumbów</i> – wie, że niektóre elementy utworu mają znaczenie symboliczne – wskazuje formy gramatyczne ujawniające osobę mówiącą – przypomina, na czym	dostateczny – wie, jakie pokolenia nazywamy pokoleniem Kolumbów – rozpoznaje elementy symboliczne – rozpoznaje podmiot liryczny – rozpoznaje kontrast – wskazuje peryfrazę – wyjaśnia, na czym	dobry – wyjaśnia znaczenie nazwy <i>pokolenie Kolumbów</i> – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – charakteryzuje podmiot liryczny – wyjaśnia, które elementy zostały	bardzo dobry – omawia pochodzenie i znaczenie terminu <i>pokolenie Kolumbów</i> – interpretuje znaczenia elementów symbolicznych w kontekście całości utworu – omawia podmiot liryczny jako	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu pokolenia Kolumbów – samodzielnie analizuje i

	plótnach” Andrzeja Wróblewskiego. 5. Poznajmy przedstawicieli pokolenia Kolumbów- prezentujemy profil bohatera literackiego.	polega kontrast jako środek poetycki – zna pojęcie <i>peryfraz</i> – ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego – wie, że utwór jest elegią – wskazuje formy gramatyczne pozwalające wyróżnić osobę mówiącą – rozpoznaje bohatera lirycznego – przypomina, na czym polega kontrast – wskazuje przykład metafory – wie, kim była Nike – zna pojęcie <i>reinterpretacja</i> – wskazuje bohatera lirycznego – wie, że bohater jest postacią tragiczną – wie, że utwór reprezentuje wiersz wolny – dostrzega podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – dostrzega znaczącą	polega tragizm pokolenia wojennego – wie, czym cechuje się elegia – rozpoznaje osobę mówiącą – wskazuje bohatera lirycznego – rozpoznaje kontrast w wierszu – rozpoznaje metafory w utworze – rozpoznaje motywy mitologiczne w wierszu – wie, na czym polega reinterpretacja – przedstawia bohatera lirycznego – krótko wyjaśnia, dlaczego bohater jest postacią tragiczną – wie, czym cechuje się wiersz wolny – wskazuje podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – omawia kolorystykę obrazów – omawia kompozycję obrazów – wypowiada się na temat bohaterów obrazów	zestawione na zasadzie kontrastu – wyjaśnia, czego dotyczy peryfraz – wypowiada się wyczerpująco na temat tragizmu pokolenia wojennego – wyjaśnia, czym cechuje się elegia jako gatunek liryczny – charakteryzuje osobę mówiącą – omawia bohatera lirycznego utworu – wyjaśnia, z czym jest związany kontrast w wierszu – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – omawia motywy mitologiczne wykorzystane w wierszu – wyjaśnia, na czym polega reinterpretacja w wierszu – charakteryzuje bohatera lirycznego – omawia tragizm bohatera lirycznego – wymienia wszystkie	reprezentanta pokolenia – wyjaśnia funkcję kontrastu – wyjaśnia funkcję peryfrazy – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego – wyjaśnia, dlaczego utwór jest elegią – omawia relację między osobą mówiącą i bohaterem lirycznym – tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – wyjaśnia funkcję kontrastu – interpretuje znaczenia wynikające z metafor – wyjaśnia znaczenia motywów mitologicznych występujących w wierszu – formułuje znaczenia związane z reinterpretacją motywów mitologicznych	interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu bohaterów – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem znaczeń związanych z reinterpretacją motywów mitologicznych – samodzielnie analizuje i interpretuje obrazy ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego wykorzystanych dla kreowania znaczeń – samodzielnie przygotowuje rozbudowany, ciekawy profil osobowy
--	--	--	---	---	---	--

		kolorystykę obrazów – dostrzega główną zasadę kompozycyjną obrazów – wymienia bohaterów obrazów – zna pojęcie <i>styl malarstwa</i> – korzystając z pomocy, przygotowuje prosty profil osobowy	– wie, co składa się na styl malarstwa – przygotowuje prosty profil osobowy	cechy wiersza wolnego – wypowiada się na temat podobieństw tematycznych i estetycznych obrazów – omawia funkcję kolorów na obrazach – wypowiada się na temat kompozycji obrazów – zestawia bohaterów obrazów – wymienia główne cechy stylu malarstwa A. Wróblewskiego – przygotowuje profil osobowy	– tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm bohatera – omawia budowę utworu – omawia wyczerpująco podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – wyjaśnia symboliczne znaczenia kolorystyki obrazów – wskazuje znaczenia wynikające z kompozycji obrazów – omawia relacje zachodzące między bohaterami obrazów i sposób ich zobrazowania – omawia styl malarstwa autora obrazów – przygotowuje rozbudowany profil osobowy	
--	--	--	--	---	---	--

Dział VII– „W ogniu walki”	1. Lotnicy z eskadry- Arkady Fiedler „Dywizjon 303”. 2. Reportaż z wojennych okopów. 3. Pułkownik Wyżryn i jego żołnierze. 4. Czy o wojnie można opowiadać za pomocą komiksu? 5. Wojenne wspomnienia.	dopuszczający – zna najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa podstawowe informacje – odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej – wymienia wybranych bohaterów – zna środki językowe dynamizujące wypowiedź – krótko opowiada wybrane wydarzenia – wie, o czym mówi fragment – nazywa emocje wybranych bohaterów – rozpoznaje reportaż jako gatunek – stara się brać udział w dyskusji – wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego – wie, czego dotyczył konflikt – prezentuje działania bohaterów – wyjaśnia, jak mogą	dostateczny – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa najważniejsze informacje – wie, kiedy utwór należy do literatury faktu – krótko charakteryzuje wybranych bohaterów – nazywa środki językowe dynamizujące wypowiedź – opowiada krótko przebieg najważniejszych wydarzeń – omawia wybrane elementy przedstawionej rzeczywistości – nazywa emocje bohaterów – wie, czym jest reportaż jako forma wypowiedzi – bierze udział w dyskusji – zbiera podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego – opowiada o konflikcie – opowiada o motywach działania bohaterów – wyjaśnia, czym wyraża się patriotyzm bohaterów – zna komiks jako tekst kultury	dobry – porządkuje najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa informacje – wyjaśnia, dlaczego utwór należy do literatury faktu – charakteryzuje wybranych bohaterów – wie, jakich środków językowych użyć dla zdynamizowania wypowiedzi – opowiada przebieg wydarzeń – omawia wszystkie elementy przedstawionej rzeczywistości – omawia emocje bohaterów – przedstawia przeciwnych stron konfliktu – wymienia cechy reportażu – bierze czynny udział w dyskusji – porządkuje informacje o świecie	bardzo dobre – omawia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa i porządkuje informacje – omawia utwór jako tekst reprezentujący literaturę faktu – charakteryzuje bohaterów – stosuje środki językowe dynamizujące wypowiedź – w rozwinięty sposób opowiada przebieg wydarzeń – omawia tematykę i problematykę fragmentu utworu – omawia źródła emocji bohaterów – omawia cechy reportażu jako formy wypowiedzi, – bierze czynny udział w dyskusji, nawiązuje do wypowiedzi przedmówców – prezentuje informacje o świecie	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego walorów dokumentarnych – samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem motywacji działania bohaterów – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem oceny postaw bohaterów – samodzielnie analizuje i interpretuje komiks ze szczególnym uwzględnieniem typowych dla komiksu środków wyrazu – samodzielnie zbiera, selekcjonuje i
--	--	---	---	--	---	---

		przejawiać się postawy patriotyczne – odróżnia komiks od innych tekstów kultury – uważnie ogląda warstwę obrazową komiksu – czyta ze zrozumieniem warstwę językową komiksu – nazywa emocje bohaterów – opowiada najważniejsze wydarzenia – zbiera najważniejsze informacje na wskazany temat – przeprowadza krótką rozmowę z wybraną osobą, korzystając z pomocy, nagrywa krótki film	– omawia warstwę obrazową komiksu – omawia warstwę językową komiksu – wyjaśnia, jak zostały pokazane emocje bohaterów – relacjonuje przebieg najważniejszych wydarzeń – zbiera informacje na wskazany temat – przeprowadza rozmowę z wybraną osobą – nagrywa krótki film	przedstawionym – relacjonuje przebieg konfliktu – ustosunkowuje się do działań bohaterów – omawia postawy patriotyczne bohaterów – wyjaśnia, czym cechuje się komiks jako tekst kultury – wypowiada się na temat warstwy obrazowej komiksu – wyjaśnia, czego dotyczy warstwa językowa komiksu – omawia emocje bohaterów – opowiada przebieg wydarzeń – zbiera ciekawe informacje na wskazany temat – przeprowadza interesującą rozmowę z wybraną osobą – nagrywa film	przedstawionym – prezentuje przyczyny i przebieg konfliktu – ocenia motywy działania bohaterów – wypowiada się na temat postaw patriotycznych – omawia wyróżniki komiksu jako specyficznego tekstu kultury – ocenia warstwę obrazową komiksu – ocenia warstwę językową komiksu – wskazuje źródła emocji bohaterów – relacjonuje własnymi słowami przebieg wydarzeń – zbiera bogate informacje na ustalony przez siebie temat – przeprowadza ciekawą rozmowę z wybraną osobą – nagrywa ciekawy film	porządkuje informacje na ustalony przez siebie temat, przeprowadza interesującą, wyczerpującą rozmowę z wybraną osobą, nagrywa interesujący film, w którym wykorzystuje środki języka filmowego
--	--	--	--	--	---	---

Dział VIII– „Sprawdzian przyjaźni”	Aleksander Kamiński „Kamienie na szaniec” 1. Harcerze z Szarych Szeregów w okupowanej rzeczywistości. 2. „Posłuchajcie opowiadania o Alku, Rudym i Zośce...” 3. Czy akcja pod Arsenalem miała sens? 4/5. Patriotyzm to piękne słowo- prezentujemy akcje Małego Sabotażu i akcje dywersyjne. 6. Sprawdzian numer 4- Aleksander Kamiński „Kamienie na szaniec”.	dopuszczający – przypisuje utwór do literatury faktu – wydobywa podstawowe informacje związane ze światem przedstawionym – zna realia okupacyjnej rzeczywistości – zna pojęcie <i>pokolenie</i> – zna pojęcie <i>tragizm</i> – przedstawia bohaterów – według wzoru tworzy opis sytuacji – stara się brać udział w dyskusji	dostateczny – wie, czym cechuje się literatura faktu – zbiera najważniejsze informacje związane ze światem przedstawionym – przedstawia realia okupacyjnej rzeczywistości – wie, jaką grupę ludzi nazywamy pokoleniem – ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego – charakteryzuje bohaterów – tworzy opis sytuacji – przedstawia argumenty w dyskusji	dobry – wyjaśnia, czym cechuje się literatura faktu – odtwarza najważniejsze informacje związane ze światem przedstawionym – opowiada o realiach okupacyjnej rzeczywistości – wyjaśnia, co łączy ludzi należących do pokolenia wojennego – omawia tragizm pokolenia wojennego – dokonuje pełnej charakterystyki postaci – tworzy dynamiczny opis sytuacji – bierze udział w dyskusji, przedstawia argumenty	bardzo dobry – wypowiada się o utworze w kontekście literatury faktu – prezentuje w ciekawy sposób informacje związane ze światem, przedstawionym – uzupełnia realia okupacyjnej rzeczywistości samodzielnie zdobytą wiedzą o tych czasach – opowiada o pokoleniu wojennym – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego – dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów – tworzy dynamiczny opis sytuacji spełniający wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – bierze aktywny udział w dyskusji, ustosunkowuje się do argumentów innych	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów
--	--	--	--	--	--	---

	7. Dwa światy w powieści Moniki Kowaleczko-Szumowskiej „Galop’44”. 8/9. W Warszawie wśród powstańców. Jan Komasa „Miasto 44”. 10. Pamięć o wojennej przeszłości.	– rozpoznaje elementy świata przedstawionego – opowiada wybrane wydarzenia – przedstawia bohaterów – według podanego wzoru pisze recenzję książki – uważnie ogląda film – rozpoznaje najważniejsze środki języka filmowego – zwraca uwagę na grę aktorską – dostrzega w filmie efekty specjalne – szuka we wskazanych źródłach materiałów – bierze udział w przygotowaniu ekspozycji	– wymienia elementy świata przedstawionego – opowiada o najważniejszych wydarzeniach – charakteryzuje bohaterów – pisze recenzję książki – rozpoznaje elementy świata przedstawionego – rozpoznaje użyte środki języka filmowego – wypowiada się na temat gry aktorskiej – wymienia przykłady efektów specjalnych – wybiera odpowiednie materiały na wystawę – przygotowuje ekspozycję	– porządkuje elementy świata przedstawionego – opowiada o wydarzeniach – dokonuje pełnej charakterystyki postaci – pisze rozwiniętą recenzję książki – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – omawia funkcję środków języka filmowego – wstępnie ocenia grę aktorską – wypowiada się na temat wykorzystanych w filmie efektów specjalnych – świadomie wybiera materiały, porządkuje je – tworzy przemyślaną ekspozycję	– omawia elementy świata przedstawionego – w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach – ocenia bohaterów – pisze recenzję, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – omawia elementy świata przedstawionego – wyjaśnia, jak za pomocą określonych środków języka filmowego zostały przekazane znaczenia – ocenia grę aktorską – omawia znaczenie efektów specjalnych – gromadzi, selekcjonuje i porządkuje materiały na wystawę – przygotowuje ciekawą, przemyślaną ekspozycję	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów – samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem środków języka filmowego – wykorzystanych do kreowania znaczeń – samodzielnie dobiera, porządkuje wartościowe materiały na wystawę, organizuje ich przemyślaną ekspozycję według przyjętych zasad
--	---	---	---	---	--	--

Dział IX– „Uwikłani w historię”	1/2. Mieszkańcy Warszawy w powstaniu. Miron Białoszewski „Pamiętnik z powstania warszawskiego”. 3. Znaki wojennej rzeczywistości w wierszu Czesława Miłosza „Piosenka o porcelanie”. 4. Z wizytą w Muzeum Powstania Warszawskiego.	dopuszczający – wie, że utwór jest pamiętnikiem – wydobywa informacje dotyczące powstańczej codzienności – dostrzega dynamikę i emocjonalizm – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wskazuje zdrobnienia – wie, na czym polega apostrofa – wskazuje formy pozwalające rozpoznać osobę mówiącą – łączy tekst z rzeczywistością wojenną – uważnie ogląda eksponaty – według wzoru sporządza notatkę – prezentuje pierwsze wrażenia po obejrzeniu ekspozycji – we wskazanych źródłach szuka materiałów – korzystając z pomocy, sporządza krótką relację	dostateczny – wie, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi – odtwarza najważniejsze informacje związane z powstańczą codziennością – wskazuje w tekście środki językowe oddające dynamizm i emocje – wie, czym cechuje się język mówiony – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – ustala, czego dotyczą zdrobnienia – wskazuje apostrofę – rozpoznaje osobę mówiącą – formułuje problematykę utworu – opowiada o eksponatach – sporządza notatkę, wypowiada się na temat ekspozycji – zbiera odpowiednie materiały – przedstawia krótką relację	dobry – wyjaśnia, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi – odtwarza powstańczą codzienność – rozpoznaje i nazywa środki językowe oddające dynamizm i emocje – wskazuje cechy języka mówionego w tekście – omawia elementy symboliczne – omawia funkcję zdrobnień – omawia funkcję apostrofy – wypowiada się na temat osoby mówiącej – wyjaśnia, jak ujawnia się rzeczywistość wojenna w wierszu – opisuje eksponaty – sporządza funkcjonalną notatkę – omawia ekspozycję	bardzo dobry – omawia utwór w kontekście jego gatunku – opowiada własnymi słowami o powstańczej codzienności – stosuje funkcjonalnie środki językowe oddające dynamizm i emocje – omawia efekty zastosowania języka mówionego w tekście – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – omawia znaczenia wynikające z zastosowania zdrobnień – omawia znaczenia wynikające z zastosowania apostrofy – charakteryzuje osobę mówiącą – omawia znaczenia wiersza z perspektywy rzeczywistości wojennej – omawia eksponaty w kontekście ich wartości	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego formy i języka – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforyki – wyczerpująco omawia eksponaty ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w zachowaniu pamięci o powstaniu warszawskim – samodzielnie wyszukuje ciekawe materiały, porządkuje je, przedstawia w ciekawej, wyczerpującej relacji
---	---	--	---	---	--	---

				– selekcjonuje materiały – wykorzystuje je do przedstawienia ciekawej relacji	informacyjnej i emocjonalnej – sporządza notatkę – zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – ocenia rolę ekspozycji w kształtowaniu świadomości narodowej – porządkuje i selekcjonuje materiały – sporządza ciekawą relację	
--	--	--	--	---	--	--

Dział X– „Wojenna groza”	1. Atmosfera tamtych dni...- relacje z powstania warszawskiego. Karolina Lanckorońska „Wspomnienia wojenne”. 2. Nieludzki świat. Bogdan Bartnikowski „Dzieciństwo w pasiakach”. 3. Marzenia o bochenku chleba. 4. Czy można pogodzić klocki Lego z zasiekami obozu koncentracyjnego? 5. Fotograficzne wizyty w miejscach pamięci.	dopuszczający – odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej – wydobywa podstawowe informacje z tekstu – zna pojęcie <i>reifikacja</i> – cytuje fragment, w którym jest mowa o moralności – przypomina, co może być motywem – wydobywa podstawowe informacje z tekstu – odtwarza najważniejsze informacje o życiu w obozie – przypomina informacje o rodzajach narracji – wie, że niektóre elementy w tekście mogą mieć znaczenia symboliczne – wie, na czym polega lapidarność stylu – wie, że wśród dzieł plastycznych znajdują się instalacje plastyczne – wskazuje elementy dzieła	dostateczny – zalicza tekst do literatury faktu – gromadzi informacje z tekstu – wyjaśnia pojęcie <i>reifikacja</i> – odtwarza poglądy autorki na temat moralności – dostrzega w tekście motyw dzieciństwa – wydobywa informacje z tekstu – odtwarza realia obozowe – nazywa rodzaj narracji występujący w utworze – wskazuje element symboliczny – dostrzega lapidarność stylu – rozpoznaje instalację plastyczną wśród innych tekstów kultury – omawia wygląd instalacji plastycznej Libery – wie, na czym polega i czemu służy prowokacja artystyczna – wie, czym cechuje się kultura masowa	dobry – wyjaśnia, czym wyróżnia się literatura faktu – porządkuje informacje wydobyte z tekstu – wyjaśnia, jak wykorzystana została reifikacja w tekście – omawia poglądy autorki na temat moralności – wyjaśnia, jak został pokazany w tekście motyw dzieciństwa – porządkuje informacje z tekstu – opowiada o realiach obozowych – przytacza informacje o narratorze – omawia sposób wprowadzenia do fabuły elementu symbolicznego – omawia styl utworu – wyjaśnia, czym jest instalacja plastyczna – opisuje instalację plastyczną Libery – wyjaśnia, co w	bardzo dobry – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury faktu – opowiada o realiach obozowych – omawia funkcję reifikacji w tekście – ustosunkowuje się do poglądów autorki na temat moralności – zestawia motyw dzieciństwa pokazanego w tekście z innymi utworami – omawia własnymi słowami informacje z tekstu – wyraża własną opinię o realiach obozowych – omawia funkcję narracji pierwszoosobowej – wyjaśnia znaczenia związane z symbolem bochenka chleba – wyjaśnia, jak styl utworu wpływa na jego emocjonalną wymowę – porównuje instalację z innymi dziełami plastycznymi	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem problematyki moralności – samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem symboliki – samodzielnie analizuje i interpretuje instalację ze szczególnym uwzględnieniem intencji twórcy i sposobów jej przekazywania – ma obszerną wiedzę na temat miejsc pominięci w swoim regionie, wykonuje ich dokumentację – prezentuje je w ciekawy, oryginalny
--	--	--	--	---	--	--

		– zna pojęcie prowokacji artystycznej – odróżnia kulturę masową od kultury wysokiej – potrafi wskazać przynajmniej jedno miejsce pamięci w swoim regionie – wykonuje zdjęcie tego miejsca – gromadzi o nim informacje – prezentuje fotografie miejsca pamięci	– zna miejsca pamięci w swoim regionie – wykonuje fotografie miejsc pamięci – wyszukuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	- dziele Libery ma charakter prowokacji artystycznej – omawia cechy kultury masowej – wymienia miejsca pamięci w swoim regionie – wykonuje staranne fotografie miejsc pamięci – gromadzi informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje wyczerpującą fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	– przedstawia swoją ocenę dzieła – ocenia instalację jako prowokację artystyczną – ocenia wytwory kultury masowej – opowiada o miejscach pamięci w swoim regionie – wykonuje artystyczne fotografie miejsc pamięci – selekcjonuje i porządkuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje atrakcyjną fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	sposób na fotografiach
--	--	--	--	--	---	------------------------

Dział XI– „Czas pogardy”	1. Jaki konflikt wewnętrzny musiał rozstrzygnąć bohater opowiadania Idy Fink? 2. Co wynika z wizyty w pewnym miasteczku? Czytamy fragmenty reportażu Hanny Krall. 3. Listy z niehumanistycznego świata. 4. Dlaczego miejsca pamięci są tak ważne? 5. Ludzie, którzy ratowali wiarę w człowieka.	dopuszczający – przypomina rodzaje narracji – wskazuje fragmenty ujawniające emocje bohatera – rozpoznaje intencje wypowiedzi bohatera – dostrzega wewnętrzny konflikt bohatera – postrzega wybór bohatera jako tragiczny – odróżnia literaturę piękną od literatury faktu – łączy utwór z problematyką Holocaustu – ma świadomość konieczności zachowania pamięci o ludziach, prezentuje bohaterów utworu – odróżnia list od innych form wypowiedzi – wyjaśnia, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny – wskazuje zwroty do adresata – zbiera podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego	dostateczny – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – nazywa emocje bohatera – formułuje intencje wypowiedzi bohatera – omawia wewnętrzny konflikt bohatera – ma świadomość tragizmu wyboru, przed którym stanął bohater – wie, że utwór należy do literatury faktu – wskazuje elementy łączące utwór z problematyką Holocaustu – wskazuje sposoby utrwalania pamięci o ludziach – opowiada o wybranym bohaterze utworu – rozpoznaje tekst jako listy – rozpoznaje subiektywizm wypowiedzi – określa adresata – zbiera informacje o elementach świata przedstawionego – odtwarza podstawowe informacje o rzeczywistości w getcie	dobry – przedstawia narratora – omawia emocje bohatera – wyjaśnia, z czym są związane intencje wypowiedzi bohatera – wyjaśnia, na czym polega wewnętrzny konflikt bohatera – wyjaśnia, z czego wynika tragizm wyboru, przed którym stanął bohater – przypomina wyróżniki literatury faktu – omawia elementy łączące utwór z problematyką Holocaustu – omawia sposoby utrwalania pamięci o ludziach – opowiada o bohaterach utworu – omawia formę wypowiedzi wykorzystaną w utworze – wyjaśnia, z czego wynika subiektywizm	bardzo dobry – omawia efekty zastosowania w opowiadaniu narracji pierwszoosobowej – omawia emocje bohatera i ich źródła – omawia intencje wypowiedzi bohatera w kontekście jego przeżyć – analizuje wewnętrzny konflikt bohatera – omawia wybór bohatera w kategoriach tragizmu – wyjaśnia, dlaczego utwór należy do literatury faktu – omawia tekst w kontekście problematyki Holocaustu – tworzy rozwiniętą wypowiedź o potrzebie, konieczności i sposobach utrwalania pamięci o ludziach – wyczerpujący sposób opowiadania o bohaterach utworu	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem kategorii tragizmu – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór w kontekście problematyki pamięci o Holocaustie – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy o Holocaustie – samodzielnie interpretuje obydwie budowie ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczeń symbolicznych – przygotowuje ciekawą, atrakcyjną informacyjnie i wizualnie prezentację sylwetek
--	--	---	---	--	---	--

		– zbiera podstawowe informacje o rzeczywistości w getcie – wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić emocje nadawcy – przypomina, czym cechuje się styl potoczny – uważnie ogląda pomnik i mauzoleum – ma świadomość konieczności zachowania przeszłości w pamięci – wymienia elementy pomnika i mauzoleum – wie, że niektóre elementy mają znaczenia symboliczne – we wskazanych źródłach szuka informacji – krótko prezentuje zebrane informacje	– nazywa emocje nadawcy – rozpoznaje styl potoczny wypowiedzi – wie, czym różni się pomnik i mauzoleum – wypowiada się na temat konieczności zachowania w pamięci przeszłości – opisuje pomnik i mauzoleum – wskazuje elementy symboliczne – zbiera odpowiednie informacje – prezentuje zebrane informacje	wypowiedzi – na podstawie zwrotów do adresata określa relacje między nadawcą i odbiorcą – porządkuje elementy świata przedstawionego – opowiada o życiu w getcie – omawia emocje nadawcy – ustala, z którymi elementami tekstu związany jest styl potoczny – przedstawia wstępne spostrzeżenia o pomniku i mauzoleum – w wyczerpujący sposób wypowiada się na temat konieczności zachowania w pamięci przeszłości – w rozwinięty sposób opisuje pomnik i mauzoleum – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych	– wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje list jako gatunek wypowiedzi – wyjaśnia, jak subiektywizm wypowiedzi wpływa na relację o rzeczywistości w getcie – wyjaśnia, jak adresat wpływa na relację zawartą w listach – omawia elementy świata przedstawionego – przedstawia życie w getcie na podstawie utworu i dodatkowych źródeł – wskazuje źródła emocji nadawcy – omawia funkcję stylu potocznego zastosowanego w wypowiedzi – wyjaśnia różnice między pomnikiem a mauzoleum – rozważa problematykę zachowania pamięci o ofiarach wojny – zestawia w opisie	
--	--	--	---	--	---	--

				– samodzielnie dociera do informacji, porządkuje je, przedstawia w ciekawy dla odbiorcy sposób	pomnik i mauzoleum – interpretuje obydwie budowle i uwzględnia ich znaczenia symboliczne – zbiera, selekcjonuje i porządkuje informacje – prezentuje w ciekawej formie zebrane informacje	
--	--	--	--	--	--	--

Dział XII– „Trudy porozumienia”	1. O czym i jak rozmawiano na pewnym przyjęciu w ogrodzie? 2. O sztuce porozumiewania się. 3. Jak myślenie łączy się z językiem, którym mówimy? 4. Nie spoczywaj na <i>lajkach</i> – wieloznaczność słowa i formy.	dopuszczający – wie, o czym mówi wiersz – przedstawia bohaterów utworu – wie, na czym polega ironia – pisze proste zaproszenie – opowiada o swoich wrażeniach po przeczytaniu tekstu – odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej – dzieli tekst na części kompozycyjne – zna pojęcie komunikacji językowej – zna pojęcie stereotyp – czyta tekst ze zrozumieniem – wie, na czym polega akt komunikacji językowej – wie, że system języka składa się z kilku warstw – wyodrębnia akapity – cytuje zdanie zawierające tezę – przedstawia krótko swoje wrażenia po zapoznaniu się z e-	dostateczny – rozpoznaje sytuację liryczną – krótko opowiada o relacjach między bohaterami, rozpoznaje w wierszu ironię – pisze zaproszenie – wstępnie ocenia tekst – wie, że tekst należy do literatury faktu – tytułuje poszczególne części tekstu – wyjaśnia, na czym polega komunikacja językowa – wie, czym jest stereotyp – wie, o czym jest mowa w tekście – wyjaśnia, na czym polega akt komunikacji językowej – wymienia kilka warstw języka – omawia treść wybranego akapitu – przekazuje tezę autorki własnymi słowami, – przedstawia swoje wrażenia po zapoznaniu się z e-plakatami – tworzy hasła plakatowe	dobry – opowiada o sytuacji lirycznej – omawia sytuację liryczną – wyjaśnia, czego dotyczy ironia w utworze – pisze oryginalne zaproszenie – przedstawia swoją ocenę tekstu – wie, że tekst jest wspomnieniową gawędą – odtwarza zawartość treściową – omawia krótko akt komunikacji językowej – wyjaśnia, co to jest stereotyp – odtwarza krótko treść tekstu – wymienia składniki aktu komunikacji językowej – wymienia wszystkie warstwy języka – wyjaśnia, o czym jest mowa w kolejnych akapitach	bardzo dobry – określa problematykę utworu – ocenia relacje między bohaterami – omawia funkcję ironii – pisze zaproszenie – zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – tworzy wypowiedź, w której przedstawia i uzasadnia swoją ocenę tekstu – wyjaśnia, dlaczego tekst można nazwać wspomnieniową gawędą – omawia relacje między poszczególnymi częściami kompozycyjnymi – wymienia i omawia składniki komunikacji językowej – wyjaśnia, o jakich stereotypach jest mowa w tekście – odtwarza własnymi słowami treść tekstu – omawia akt	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanej w nim kategorii ironii – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przynależności do literatury faktu – samodzielnie analizuje o interpretuje tekst, ustosunkowuje się do wyводу autorki –samodzielnie interpretuje e-plakaty, tworzy oryginalne, twórcze hasła plakatowe związane z problematyką tekstów z rozdziału
---	--	---	--	---	---	---

		plakatami – tworzy proste hasła plakatowe		– wyjaśnia, czego dotyczy teza zawarta w tekście – omawia e-plakaty – tworzy ciekawe hasła plakatowe	komunikacji językowej – omawia poszczególne warstwy języka – określa relacje między akapitami – ustosunkowuje się do tezy zawartej w tekście – omawia znaczenia wynikające z e-plakatów – tworzy hasła plakatowe związane z problematyką tekstów z rozdziału	
--	--	---	--	---	--	--

Dział XIII– „ W świecie ludzi i zwierząt”	1. Dlaczego kogut nie został artystą? 2. Z Guliwerem w krainie mądrych koni. 3. Jakie znaczenia kryją się w „Piramidzie zwierząt” Katarzyny Kozyry? 4. Tworzymy animacje.	dopuszczający – czyta tekst ze zrozumieniem – opowiada o głównym bohaterze utworu – dostrzega sprzeczność w utworze – wie, że pod postaciami zwierząt ukrywają się ludzie – pisze proste ogłoszenie – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wyjaśnia, na czym polega fikcja fantastyczna – przypomina, jakie są rodzaje narracji – utożsamia narratora z bohaterem – wyodrębnia kilka wartości, o jakich jest mowa w utworze – zna pojęcie utopii – rozpoznaje instalacje plastyczne wśród innych tekstów kultury – wymienia kilka składników instalacji – wyjaśnia dosłowne znaczenie wyrazów – formułuje jedno	dostateczny – odtwarza swoimi słowami treść utworu – omawia postawę życiową bohatera – wie, co to jest paradoks – omawia sposób kreacji bohaterów – pisze ogłoszenie – porządkuje elementy świata przedstawionego – wskazuje elementy fantastyczne – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – wstępnie charakteryzuje bohatera–narratora – nazywa wartości, o jakich jest mowa w utworze – wie, co to jest utopia – wskazuje podstawowe różnice między instalacją a innymi dziełami plastycznymi – wymienia składniki instalacji – omawia znaczenia związane z podanymi wyrazami – formułuje proste pytania związane z instalacją plastyczną	dobry – odczytuje przenośne znaczenia utworu – omawia stosunek innych postaci do głównego bohatera – wyjaśnia, na czym polega paradoks w utworze – wyjaśnia przesłanie utworu – pisze rozwinięte ogłoszenie – omawia elementy świata przedstawionego – omawia rolę elementów fantastycznych – charakteryzuje bohaterów – ustala, jakie zachowania bohaterów odzwierciedlają uznawane przez nich wartości – wyjaśnia, co to jest utopia – wyjaśnia, czym cechuje się instalacja plastyczna jako tekst	bardzo dobry – omawia przenośne znaczenia utworu – ocenia postawę życiową bohatera – omawia funkcję paradoksu jako chwytu literackiego – wyjaśnia, jak sposób kreacji bohaterów wpływa na przesłanie utworu – pisze ogłoszenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – odtwarza słowami treść fragmentu – omawia relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia funkcję narracji pierwszoosobowej – omawia relację między bohaterami – prezentuje rozbudowaną wypowiedź na temat wartości – wyjaśnia, czemu	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanej konwencji i jej funkcji w eksponowaniu przesłania utworu – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem funkcji elementów fantastycznych – samodzielnie analizuje i interpretuje dzieło ze szczególnym uwzględnieniem formy wyrazu artystycznego – samodzielnie tworzy oryginalną, twórczą, pomysłową animację
---	--	---	---	--	---	---

		pytanie w związku z instalacją – korzysta ze wskazanego programu komputerowego – korzystając z pomocy, tworzy prostą animację	– korzysta ze wskazanego programu komputerowego – tworzy prostą animację	kultury – omawia składniki instalacji – wskazuje przenośne znaczenia wyrazów – formułuje pytania dotyczące znaczeń instalacji plastycznej – korzysta ze wskazanego programu komputerowego – tworzy animację	służy kreowanie świata jako utopii – przedstawia swój stosunek do instalacji jako dzieła sztuki – omawia związki zachodzące między wszystkimi składnikami instalacji – omawia przenośne znaczenia wynikające z podanych wyrazów – wyjaśnia, jakie refleksje wywołuje instalacja – twórczo korzysta ze wskazanego programu komputerowego – tworzy ciekawą animację	
--	--	---	---	--	---	--

Dział XIV– „ W poszukiwaniu wartości”	Antoine de Saint Exupery „Mały Księżę” 1. Mały Księżę zaprasza na swoją planetę. 2/3. Jak Mały Księżę oceniał spotkanych w czasie wędrówki ludzi? 4. Na planecie Ziemia. 5. Filozoficzne rozważania o życiu. 6. <i>Dobrze widzi się tylko sercem...</i> O ważnej rozmowie z Lisem. 7. Sprawdzian numer 5- „Mały Księżę”.	dopuszczający – odtwarza główne elementy świata przedstawionego utworu – przedstawia ogólnie wygląd planety Małego Księcia – wymienia etapy wędrówki bohatera – wskazuje wybrane elementy o symbolicznym znaczeniu – przypomina, czym cechuje się przypowieść – wskazuje jeden fragment o charakterze aforyzmu	dostateczny – opowiada o elementach świata przedstawionego – opowiada o wyglądzie planety Małego Księcia –przedstawia przebieg wędrówki bohatera – wymienia elementy o symbolicznym znaczeniu – dostrzega związek z przypowieścią jako gatunkiem – cytuje fragmenty o charakterze aforyzmów	dobry – porządkuje elementy świata przedstawionego utworu – opowiada szczegółowo o wyglądzie planety Małego Księcia – opowiada o przebiegu wędrówki Małego Księcia – wypowiada się na temat znaczeń symbolicznych w utworze – przedstawia związek utworu z przypowieścią – wyjaśnia, które fragmenty i dlaczego mają charakter aforyzmów	bardzo dobry – wypowiada się na temat specyfiki elementów świata przedstawionego, – barwnie opowiada o wyglądzie planety Małego Księcia – wyjaśnia, na czym polega metaforyczny charakter wędrówki Małego Księcia – wyjaśnia znaczenia zawarte w elementach symbolicznych – wyjaśnia, na czym polega przypowieściowy charakter utworu – wyjaśnia przesłania zawarte w aforyzmach	celujący – prezentuje rozbudowaną wypowiedź poświęconą filozoficznej wymowie utworu
	8/9. Trudna decyzja bohatera książki Ursuli le Guin „Na wyspie Roke”.	– wydobywa podstawowe informacje z tekstu – wymienia podstawowe elementy świata	– wydobywa informacje z tekstu – wymienia elementy świata przedstawionego – krótko charakteryzuje	– porządkuje informacje wydobyte z tekstu – omawia elementy świata	–odtwarza własnymi słowami informacje wydobyte z tekstu – komentuje sposób pokazania elementów	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem

	10. Odkrywanie nowych horyzontów świata i duszy. 11. Przeprowadzamy wywiad.	przedstawionego – odtwarza dzieje bohatera, opowiada, jak Cień zmienił życie bohatera – wie, że utwór należy do gatunku fantasy – rozpoznaje wywiad wśród innych tekstów publicystycznych – mówi, czego dotyczy poznany wywiad – odtwarza poglądy rozmówcy na temat sensu podróżowania – układa kilka pytań do wywiadu – przeprowadza wywiad – ustala temat wywiadu – formułuje kilka prostych pytań do wywiadu – krótki przedstawia rozmówcę – opowiada o sposobach i okolicznościach przygotowania wywiadu	bohatera – rozpoznaje motyw walki dobra ze złem – przypomina, czym cechują się utwory fantasy – omawia cechy wywiadu jako formy publicystycznej – formułuje temat wywiadu – wskazuje fragmenty o znaczeniu przenośnym – układa pytania do wywiadu – przeprowadza wywiad – proponuje ciekawy temat wywiadu – formułuje pytania do wywiadu, przedstawia rozmówcę – przeprowadza wywiad audio lub video – prezentuje wywiad	przedstawionego – opowiada o dziejach bohatera, komentuje ich przebieg – wyjaśnia symbolikę Cienia – wyjaśnia, dlaczego utwór zaliczany jest do gatunku fantasy – wyjaśnia, czym cechuje się wywiad jako gatunek publicystyczny – wyjaśnia, jakie problemy zostały poruszone w wywiadzie – wyjaśnia znaczenia fragmentów metaforycznych – ustala cel wywiadu, układa do niego pytania – przeprowadza ciekawy wywiad – wyjaśnia, jakiemu tematowi będzie poświęcony wywiad – formułuje zróżnicowane pytania do wywiadu – wyczerpująco przedstawia	świata przedstawionego – dokonuje charakterystyki i oceny postaci – wyjaśnia znaczenia związane z motywem walki dobra ze złem – przedstawia swój stosunek do utworów fantasy – przedstawia swój stosunek do wywiadu jako gatunku publicystycznego – ustosunkowuje się do problemów poruszonych w wywiadzie – omawia znaczenie fragmentów metaforycznych dla wymowy tekstu – ustala cel wywiadu, układa do niego pytania, zestawia je według przyjętej zasady – przeprowadza ciekawy wywiad – prezentuje temat wywiadu – układa kolejność	warstwy aksjologicznej – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforycznej wymowy – przeprowadza interesujący wywiad, w którym w atrakcyjny sposób przedstawia rozmówcę – samodzielnie przygotowuje o przeprowadza wywiad – zachowuje wszystkie wymogi tego gatunku
--	---	---	---	---	---	---

				rozmówcę – sprawnie przeprowadza wywiad, przedstawia go kolegom	pytań według określonej zasady – w ciekawy sposób prezentuje rozmówcę – przeprowadza wywiad audio lub video – prezentuje wywiad, opowiada o wrażeniach, przeżyciach i obserwacjach w czasie przeprowadzania wywiadu	
Dział XV– „ Wyroki losu”	Éric-Emmanuel Schmitt „Oskar i pani Róża” 1. Co wiemy o Oskarze, bohaterze utworu E. Schmitta? 2. O czym pisał w swoich listach do pana Boga mały Oskar? 3. Jak radzić sobie z tym, co nieuchronne?	dopuszczający – odtwarza podstawowe informacje dotyczące bohatera – wstępnie charakteryzuje bohatera – przytacza wypowiedzi bohatera o dorosłych – wie, że istnieje styl potoczny – pisze krótki list	dostateczny – zbiera informacje na temat bohatera – charakteryzuje bohatera, wyjaśnia, co bohater myślał o dorosłych – rozpoznaje w tekście styl potoczny, wskazuje przykłady użycia go – pisze list	dobry – porządkuje informacje na temat bohatera – charakteryzuje bohatera na podstawie jego wypowiedzi – przedstawia sposób patrzenia bohatera na dorosłych – przypomina, czym cechuje się styl potoczny – pisze ciekawy list na temat utworu	bardzo dobry – zbiera i porządkuje informacje na temat bohatera –dokonuje pełnej charakterystyki bohatera – ustala, czym wywołana była ocena dorosłych przez Oskara – omawia rolę stylu potocznego w utworze – przedstawia w formie listu swoją opinię o utworze	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów wobec śmierci
	4. Co wiemy o rodzinie Alicji? 5. Alicja i jej rówieśnicy	– odtwarza najważniejsze elementy świata przedstawionego	– odtwarza elementy świata przedstawionego – opowiada o relacjach	– porządkuje elementy świata przedstawionego	– opowiada o elementach świata przedstawionego	– samodzielnie analizuje i interpretuje film

	6. Jak Alicja walczyła o życie brata? 7. Żeby zostać wolontariuszem... 8. Prawo do normalności, czyli na co zwraca uwagę film „Chce się żyć”. 9. Świadomość na temat potrzeb innych to pierwszy krok do niesienia pomocy.	– przedstawia rodzinę bohaterki – wstępnie charakteryzuje bohaterkę – zna pojęcie wolontariat – pod kierunkiem pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny – opowiada o wybranej scenie z filmu – opowiada o bohaterze – zna pojęcie <i>głos z offu</i> – zna pojęcie <i>perspektywa żabia</i> – wstępnie omawia grę aktorską – pisze prostą recenzję z filmu – stara się brać udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej – sporządza we wskazanym programie prosty plakat	rodzinnych bohaterki – charakteryzuje bohaterkę – tworzy związki wyrazowe z rzeczownikiem wolontariat – pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny – opowiada o scenach, które zwróciły jego uwagę – opowiada, jak wyglądało życie bohatera – wie, na czym polega głos z offu – wyjaśnia, na czym polega perspektywa żabia – przedstawia swoje wrażenia wywołane grą aktorską – pisze recenzję filmu – bierze udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej – sporządza we wskazanym programie plakat	– ocenia relacje rodzinne bohaterki – przedstawia pełną charakterystykę bohaterki – wyjaśnia, na czym polega wolontariat – pisze bezbłędnie życiorys, CV, podanie, list motywacyjny – przedstawia swoje przemyślenia wywołane filmem – opowiada o relacjach bohatera ze światem – podaje przykłady scen, w których występuje głos z offu – wskazuje sceny filmowane z perspektywy żabiej – ocenia grę aktorską – pisze ciekawą recenzję filmu – bierze aktywny udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej – sporządza we wskazanym	– prezentuje rozwiniętą wypowiedź na temat relacji w rodzinie bohaterki – charakteryzuje i ocenia bohaterkę – opowiada o działaniach wolontariatu, których był świadkiem lub uczestnikiem – pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny – zachowuje wszystkie wymogi tych form wypowiedzi – wyjaśnia, jak film wpłynął na jego myślenie o świecie – ocenia postępowanie innych w stosunku do bohatera – wyjaśnia funkcję głosu z offu – omawia funkcję punktu widzenia kamery – tworzy wypowiedź na temat gry aktorskiej – pisze recenzję filmu, zachowując wszystkie	ze szczególnym uwzględnieniem środków języka filmowego – kreujących znaczenia – pisze rozwiniętą recenzję filmu – eksponuje część oceniającą – samodzielnie przygotowuje i przeprowadza kampanię informacyjną – przygotowuje propagujące ją ciekawe materiały graficzne
--	---	--	---	--	--	---

				programie ciekawy plakat	wymogi tej formy wypowiedzi – organizuje kampanię informacyjną – przygotowuje w samodzielnie wybranym programie związany z nią folder	
Dział XVI– „ Literackie przesłanie”	1. Jak przebiegała nauka w Akademii Weltona? 2. Charyzmatyczny profesor 3. Czego chłopcy nauczyli się od swojego profesora? 4. Rozmowa o wartościach. 5. W poszukiwaniu własnej drogi życia. 6. Jak Sokrates uczył myślenia? 7. Autorytet a konformizm – felietonowe refleksje Sławomira Mrożka. 8. Przestroga przed zagrożeniami.	dopuszczający – odtwarza najważniejsze elementy świata przedstawionego – wymienia kilku bohaterów – przedstawia profesora Keatinga – przedstawia wybranych uczniów akademii – wie, co składa się na postawę życiową – opowiada własnymi słowami treść fragmentu – wymienia cechy charakteru profesora Dmuchałwa – wyjaśnia różnicę między współczuciem a litością	dostateczny – odtwarza elementy świata przedstawionego – wymienia bohaterów – wstępnie charakteryzuje profesora Keatinga – przedstawia uczniów akademii – wypowiada się na temat postawy życiowej bohaterów – porządkuje elementy świata przedstawionego – krótko charakteryzuje profesora Dmuchałwa – bierze udział w dyskusji, – formułuje temat rozmowy bohaterów – odtwarza poglądy bohaterów na temat wartości	dobry – porządkuje elementy świata przedstawionego – wymienia bohaterów – dzieli ich według przyjętej przez siebie zasady – charakteryzuje profesora Keatinga – opowiada, jak reagowali uczniowie na słowa i działanie profesora Keatinga – omawia postawy życiowe bohaterów – formułuje temat rozmowy bohaterów – charakteryzuje profesora Dmuchałwa	bardzo dobry – opowiada własnymi słowami o elementach świata przedstawionego – omawia relacje między bohaterami – charakteryzuje i ocenia profesora Keatinga – wyjaśnia, czego profesor Keating nauczył swoich uczniów – porównuje postawy życiowe bohaterów – formułuje problem tekstu, ocenia profesora Dmuchałwa jako nauczyciela	celujący – omawia relacje między bohaterami – uzasadnia ich zależności – tworzy rozbudowaną charakterystykę postaci – zna całą powieść – omawia jej problematykę – analizuje świat przedstawiony – omawia przesłanie utworu – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem

		– stara się brać udział w dyskusji – wie, o czym rozmawiali bohaterowie – nazywa wartości, o których jest mowa w tekście – wie, kto to jest autorytet – przeprowadza krótki wywiad z wybranym nauczycielem – czyta tekst ze zrozumieniem – wie, że filozofia jest dziedziną nauki – cytuje fragment wyjaśniający, na czym polega ironia sokratyczna – pisze proste zaproszenie – przygotowuje argumenty do mowy obrończej – czyta tekst ze zrozumieniem – dzieli tekst na akapity – wskazuje fragmenty zawierające argumenty autora – zna podstawowe rodzaje akapitów	– wyjaśnia, kto może być autorytetem – przeprowadza wywiad z wybranym nauczycielem – wyjaśnia, o czym mówi tekst – wie ogólnie, czym zajmuje się filozofia – wie, z czym jest związane pojęcie <i>ironia sokratyczna</i> – pisze zaproszenie – hierarchizuje argumenty do mowy obrończej – wyjaśnia, o czym mówi tekst – odtwarza zawartość wybranego akapitu – odtwarza argumenty autora – wie, co to jest akapit syntetyczny – wie, że tekst należy do publicystyki – wie, że tekst reprezentuje felieton jako gatunek publicystyczny – odczytuje intencje zawarte w tekście – nagrywa filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami	– przedstawia swoje stanowisko w dyskusji – nazywa najważniejsze problemy poruszone w rozmowie bohaterów – omawia świat wartości uznawanych przez bohaterów – nazywa cechy reprezentowane przez człowieka, który może być autorytetem – przeprowadza interesujący wywiad z wybranym nauczycielem – wydobywa informacje z tekstu – wymienia podstawowe działy filozofii – odtwarza wiadomości związane z pojęciem ironia sokratyczna – pisze oryginalne zaproszenie – przygotowuje mowę obrończą	– bierze czynny udział w dyskusji – nawiązuje do wypowiedzi innych uczestników – odtwarza przebieg rozmowy bohaterów – ustosunkowuje się do poglądów bohaterów na temat wartości – opowiada o ludziach, których uznaje za swój autorytet – przeprowadza ciekawy wywiad z wybranym nauczycielem – zachowuje wszystkie wymogi tego gatunku – odtwarza własnymi słowami treść tekstu – wyjaśnia krótko, czym zajmują się główne działy filozofii – wyjaśnia własnymi słowami, na czym polega ironia sokratyczna – pisze zaproszenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy	- problematyki aksjologicznej – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia i oceny poglądów Sokratesa – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst, ustosunkowuje się do zawartego w nim wyводу – nagrywa oryginalny twórczy filmik ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami z celowo stosowanymi środkami języka filmowego
--	--	--	--	--	--	---

		– odróżnia publicystykę od literatury pięknej – wie, że jednym z gatunków publicystycznych jest felieton – wie, że teksty publicystyczne zawierają autorskie intencje – korzystając z pomocy, nagrywa prosty filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami		– formułuje temat i problem tekstu – dostrzega logiczny związek między akapitami – omawia argumenty wykorzystane przez autora – wskazuje w tekście akapit syntetyczny – omawia cechy tekstów publicystycznych – omawia cechy felietonu jako gatunku publicystycznego – omawia intencje zawarte w tekście – nagrywa pomysłówy, ciekawy filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami	wypowiedzi – wygłasza mowę obrończą – odtwarza główne założenia wywodu autora – określa relacje treściowe między akapitami – ustosunkowuje się do argumentów autora – określa związek akapity syntetycznego z innymi akapitami – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do publicystyki – wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje felieton jako gatunek publicystyczny – ustosunkowuje się do intencji zawartych w tekście – nagrywa pomysłówy, ciekawy filmik, stosuje celowe środki perswazji	
Dział XVII– „Odcienie samotności”	1. Czy naprawdę „wszędzie jest tak samo”? Czytamy opowiadanie Marka Hłaski.	dopuszczający – wymienia elementy świata przedstawionego – odróżnia narratora od autora	dostateczny – porządkuje elementy świata przedstawionego – zbiera informacje o narratorze	dobry – omawia elementy świata przedstawionego – prezentuje	bardzo dobry – tworzy wypowiedź, w której prezentuje wszystkie elementy świata	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze

	2. Najgorsza jest samotność wśród bliskich... 3. Z czego wynika i czego dotyczy krzyk na obrazie Edvarda Muncha? 4. Muzyczne metafory o samotności.	– wie, na czym polega narracja pierwszoosobowa – przedstawia bohatera – dostrzega różnice w postawach życiowych narratora i bohatera – omawia przestrzeń – przypomina rodzaje narracji – wskazuje elementy, na podstawie których można omówić relacje panujące w rodzinie Pauli – nazywa emocje bohaterki – wyjaśnia, dlaczego Paula czuje się samotna – zna termin <i>ekspresjonizm</i> – wymienia główne elementy przedstawione na obrazie – dostrzega deformację – wymienia kolory wykorzystane na obrazie – dostrzega główną zasadę kompozycyjną – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wymienia postaci	– rozpoznaje narrację pierwszoosobową – charakteryzuje bohatera – omawia postawy życiowe narratora i chłopca – dostrzega symbolikę przestrzeni – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – omawia relacje rodzinne Pauli – opowiada o sytuacji emocjonalnej bohaterki – opowiada o zmaganiu się bohaterki z samotnością – wyjaśnia znaczenie terminu <i>ekspresjonizm</i> – wymienia elementy przedstawione na obrazie – wskazuje elementy przedstawione za pomocą deformacji – omawia kolorystykę obrazu – wstępnie omawia kompozycję obrazu – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – opowiada o sposobie	informacje dotyczące narratora – dostrzega subiektywizm narracji – charakteryzuje narratora i bohatera – porównuje postawy życiowe narratora i bohatera – wyjaśnia, z czego wynika symbolika przestrzeni – omawia stosunek narratora do elementów świata przedstawionego – tworzy dłuższą wypowiedź na temat relacji w rodzinie Pauli – przedstawia obiektywnie sytuację emocjonalną bohaterki – przedstawia skutki postępowania Pauli – używa terminu <i>ekspresjonizm</i> – omawia elementy przedstawione na obrazie – omawia elementy przedstawione za	przedstawionego – wypowiada się na temat narratora – wyjaśnia skutki zastosowania narracji pierwszoosobowej – dokonuje charakterystyki porównawczej – ocenia postawy życiowe narratora i bohatera – wyjaśnia symbolikę przestrzeni – omawia funkcję narracji pierwszoosobowej – ocenia relacje panujące w rodzinie bohaterki – ocenia sytuację emocjonalną bohaterki, ocenia sposoby radzenia sobie przez bohaterkę z samotnością – wyjaśnia, czym cechują się dzieła ekspresjonistyczne – omawia relacje zachodzące między elementami przedstawionymi na	szczególnym uwzględnieniem oceny przedstawionych w nim postaw życiowych – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki samotności – samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych malarskich środków wyrazu dla przekazania znaczeń – selekcjonuje i porządkuje teksty kultury zawierające ten motyw – samodzielnie tworzy oryginalny, atrakcyjny wizualnie teledysk
--	--	--	---	--	---	--

		przedstawione na obrazie – przypomina, co to jest motyw – korzystając z pomocy, tworzy teledysk	prezentowania postaci na obrazie – dostrzega powtarzalność wybranego motywu w różnych tekstach kultury – tworzy prosty teledysk	pomocą deformacji – ocenia kolorystykę obrazu – omawia kompozycję obrazu – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – omawia relacje między postaciami przedstawionymi na obrazie a światem – podaje przykłady kilku tekstów kultury zawierających ten sam motyw – tworzy teledysk	obrazie – omawia funkcję deformacji – wypowiada się na temat znaczeń obrazu eksponowanych kolorystyką – ocenia kompozycję obrazu – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – formułuje znaczenia sugerowane sposobem prezentowania postaci na obrazie – gromadzi teksty kultury zawierające ten sam motyw – tworzy ciekawy teledysk	
--	--	---	---	---	---	--

Dział XVIII– „Na swój sposób”	1. O czym można przeczytać w dzienniku pisarza? Szczepan Twardoch o sobie. 2. O trudach porozumienia się ze światem. 3. Co rzeźby Aliny Szapocznikow mówią o człowieku? 4. Prezentujemy nasze autoportrety.	dopuszczający – zna dziennik jako gatunek – zna pojęcie <i>autobiografizm</i> – wie, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny – wskazuje fragmenty o znaczeniach metaforycznych – wskazuje fragmenty zawierające refleksje o świecie – czyta tekst ze zrozumieniem – zna pojęcie autokreacja – wskazuje fragmenty opisujące emocje – według wzoru pisze list – wie, że rzeźba jest jedną z dziedzin sztuki – wyjaśnia, co oznacza słowo <i>autoportret</i> – wymienia podstawowe elementy obu rzeźb – wstępnie jedną z rzeźb, ma świadomość, że niektóre elementy rzeźb mają znaczenie symboliczne – wie, że rzeźby są	dostateczny – rozpoznaje dziennik wśród innych gatunków – wie, na czym polega autobiografizm – dostrzega subiektywizm wypowiedzi – odtwarza zawartość fragmentów o znaczeniach metaforycznych – odtwarza refleksje autora o świecie – opowiada, o czym mówi tekst – dostrzega w tekście przejawy autokreacji – omawia prezentowane emocje – pisze list – rozpoznaje rzeźbę wśród innych dzieł sztuki – wyjaśnia tytuły rzeźb – wymienia elementy obu rzeźb – opisuje obydwie rzeźby – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – nazywa materiały, z których wykonane zostały rzeźby	dobry – wymienia cechy dziennika jako gatunku – wyjaśnia pojęcie <i>autobiografizm</i> – wyjaśnia, z czego wynika subiektywizm wypowiedzi – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – omawia refleksje autora o świecie – wskazuje główne zagadnienia poruszane w tekście – omawia na podstawie tekstu zjawisko autokreacji – omawia przejawy prezentowanych emocji – pisze ciekawy, rozwinięty list – omawia specyfikę rzeźby jako dzieła sztuki – wypowiada się na temat tytułu rzeźb – porównuje elementy obu rzeźb – dokładnie opisuje rzeźby	bardzo dobry – omawia cechy dziennika jako gatunku – omawia rysy autobiograficzne w tekście – interpretuje tekst w kontekście jego subiektywnego charakteru – omawia fragmenty o znaczeniach metaforycznych – ustosunkowuje się do refleksji autora o świecie – określa problematykę tekstu – interpretuje tekst z punktu widzenia działań autokreacyjnych – przedstawia źródła prezentowanych emocji – pisze ciekawy list, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – przypomina i omawia poznane do tej pory rzeźby – wyjaśnia tytuły rzeźb	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim refleksji o świecie – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki autokreacji – samodzielnie interpretuje rzeźby ze szczególnym uwzględnieniem ich metaforycznych znaczeń – w samodzielnie wybranym programie tworzy interesujący autoportret, wykorzystuje elementy symboliczne
---	--	---	---	---	---	---

		zrobione z różnych materiałów – we wskazanym programie tworzy pod kierunkiem autoportret	– w samodzielnie wybranym programie tworzy autoportret	– omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – omawia rzeźby z uwzględnieniem materiału, z którego zostały zrobione – w samodzielnie wybranym programie tworzy ciekawy autoportret	w kontekście tego, co przedstawiają – omawia elementy obu rzeźb – opisuje porównawczo obie rzeźby – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów dzieł – wyjaśnia, jak materiał, z którego zostały wykonane rzeźby, wpływa na znaczenia dzieł – tworzy autoportret odzwierciedlający jego indywidualne cechy	
--	--	--	---	--	--	--

Dział XIX– „Ścieżki życia”	1. Kiedy życie można nazwać wartościowym? Omawiamy wiersz Zbigniewa Herberta. 2. Czego nie dowiemy się o człowieku z urzędowego życiorysu? Wisława Szymborska „Pisanie życiorysu”. 3. Jak pokonać otaczające nas ściany? Film animowany Piotra Dumay. 4. Oto ja.	dopuszczający – rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych – rozróżnia lirykę bezpośrednią i pośrednią – gromadzi informacje o bohaterze lirycznym – wskazuje wersy pozwalające określić sytuację liryczną – dostrzega wewnętrzną kompozycję wiersza – wskazuje wersy, w których jest mowa o wartościach – nazywa uczucia – rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych – przypomina, co to jest frazeologizm – wie, na czym polega ironia – wskazuje wersy mówiące o człowieku – dostrzega relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu – ogląda uważnie film – dostrzega filmowe metafory	dostateczny – wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi – dostrzega w utworze lirykę bezpośrednią – rozpoznaje bohatera lirycznego – rozpoznaje sytuację liryczną – dzieli tekst na części kompozycyjne ze względu na formy czasu – nazywa wartości ważne dla bohatera – wypowiada się na temat uczuć bohatera – wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi – wskazuje w wierszu frazeologizmy – dostrzega w wierszu ironię – odtwarza obraz człowieka utrwalaony w wierszu – omawia relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu – przedstawia swoje pierwsze wrażenie po obejrzeniu filmu	dobry – wymienia wyróżniki życiorysu – wyjaśnia, dlaczego wiersz reprezentuje lirykę bezpośrednią – przedstawia informacje o bohaterze lirycznym – wskazuje składniki sytuacji lirycznej – omawia kompozycję wewnętrzną utworu – omawia wartości ważne dla bohatera – wskazuje źródła uczuć – wymienia wyróżniki życiorysu – wyjaśnia znaczenia związane z frazeologizmami – wyjaśnia, przeciwko czemu skierowana jest ironia – omawia obraz człowieka ukazany w wierszu – tworzy wypowiedź na temat relacji między człowiekiem i światem ukazanych w wierszu	bardzo dobry – omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi – dostrzega subiektywizm wypowiedzi poetyckiej – przedstawia dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – omawia sytuację liryczną – omawia kompozycję wewnętrzną utworu w kontekście jego zawartości treściowej – omawia światopogląd bohatera lirycznego – omawia uczucia bohatera i ich źródła – omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi – wyjaśnia funkcję frazeologizmów w utworze – interpretuje znaczenia związane z kategorią ironii – zastosowaną w wierszu – tworzy rozbudowaną	celujący – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem światopoglądu i postawy życiowej osoby mówiącej (bohatera lirycznego) – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji między człowiekiem i światem – samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanych środków filmowych dla kreowania znaczeń metaforycznych – samodzielnie przygotowuje rozwiniętą, ciekawą autoprezentację
--	---	---	--	--	---	--

		– zna pojęcie <i>everyman</i> – zwraca uwagę na muzykę w filmie – pod kierunkiem przygotowuje autoprezentację	– wskazuje sceny zawierające metafory – wie, kto to jest <i>everyman</i> – wypowiada się na temat muzyki w filmie – przygotowuje autoprezentację	– odtwarza treściową zawartość poszczególnych scen filmu – wyjaśnia znaczenia filmowych metafor – wyjaśnia, kto to jest <i>everyman</i> – ocenia muzykę w filmie – przygotowuje rozbudowaną autoprezentację	wypowiedź prezentującą obraz człowieka ukazany w wierszu – ocenia relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu – opowiada własnymi słowami fabułę filmu – interpretuje metaforyczne znaczenia filmu – wykorzystuje pojęcie <i>everyman</i> do interpretacji filmu – ocenia muzykę filmu w kontekście jego znaczeń – przygotowuje w ciekawej formie autoprezentację	
--	--	---	---	---	--	--

Dział XX Kształcenie językowe- Fonetyka.	1. Jak dzielimy wszystkie głoski? 2. Podział głosek. 3. Jak głoski wpływają na siebie? 4. Rozsypanki wyrazowe, czyli o ważnej roli sylaby. 5. Zaakcentuj to poprawnie. 6. Wszystko o głoskach – powtórzenie wiadomości przed sprawdzianem.	dopuszczający – rozróżnia pojęcia <i>litera</i> i <i>głoska</i> – zna główne sposoby zapisywania głosek – dzieli proste wyrazy na litery i głoski – wie, że <i>i</i> może pełnić w wyrazach różne funkcje – odróżnia samogłoski od spółgłosek – wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek – określa podstawowe cechy głosek – wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek – zna podstawowe rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień – wie, co to jest sylaba – wie, że sylaby mogą się kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę – dzieli proste wyrazy na sylaby – ma świadomość konieczności	dostateczny – wie, co to jest głoska i litera – zna sposoby zapisywania głosek – dzieli wyrazy na litery i głoski – zna funkcje litery <i>i</i> w wyrazach – rozróżnia samogłoski i spółgłoski – wymienia podstawowe narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – wie, na czym polegają upodobnienia głosek – zna różne rodzaje upodobnień, zaznacza i nazywa upodobnienia – izoluje sylabę w wyrazie – rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte – dzieli wyrazy na sylaby – wie, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wyrazy – wymienia przykłady wyrazów bezakcentowych – wie, co to jest głoska i litera – zna sposoby zapisywania głosek	dobry – wyjaśnia, czym jest głoska, a czym litera – wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek – dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – podaje przykłady roli <i>i</i> w wyrazach – wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski – wymienia narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – omawia upodobnienia głosek – zna wszystkie rodzaje upodobnień – poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia – rozpoznaje różne sylaby w wyrazie – nazywa, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta – dzieli trudne wyrazy na sylaby – omawia akcent wyrazowy – poprawnie	bardzo dobry – omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski – omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – omawia funkcje litery <i>i</i> w wyrazach – wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek – omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek – określa cechy głosek – tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień głosek – omawia wszystkie rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa wszystkie rodzaje upodobnień – wyjaśnia, czym jest sylaba – wyjaśnia, kiedy sylaba jest otwarta, kiedy zamknięta	celujący – bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski – bezbłędnie określa rolę <i>i</i> w wyrazach – omawia proces powstawania głosek – bezbłędnie określa cechy głosek – rozpoznaje wszystkie rodzaje upodobnień, nazywa je, poprawnie wymawia – bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na sylaby – bezbłędnie stosuje akcent w swoich wypowiedziach – bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski – bezbłędnie określa rolę <i>i</i> w wyrazach – omawia proces powstawania głosek – bezbłędnie określa cechy głosek – bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na sylaby
---	--	---	---	---	---	--

		poprawnego akcentowania wyrazów – stara się poprawnie akcentować wyrazy – wie, że są wyrazy bezakcentowe – rozróżnia pojęcia <i>litera</i> i <i>głoska</i> – zna główne sposoby zapisywania głosek – dzieli proste wyrazy na litery i głoski – wie, że <i>i</i> może pełnić w wyrazach różne funkcje – odróżnia samogłoski od spółgłosek – wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek – określa podstawowe cechy głosek – wie, co to jest sylaba – wie, że sylaby mogą się kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę – dzieli wyrazy na sylaby – ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów – stara się poprawnie akcentować wyrazy – wie, że są wyrazy	– dzieli wyrazy na litery i głoski – zna funkcje litery <i>i</i> w wyrazach – rozróżnia samogłoski i spółgłoski – wymienia podstawowe narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – izoluje sylabę w wyrazie – rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte, dzieli wyrazy na sylaby – wie, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wyrazy – wymienia przykłady wyrazów bezakcentowych – wie, na czym polegają upodobnienia głosek – zna różne rodzaje upodobnień, zaznacza i nazywa upodobnienia	akcentuje niemal wszystkie wyrazy – wymienia różnorodne przykłady wyrazów bezakcentowych – wyjaśnia, czym jest głoska, a czym litera – wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek – dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – podaje przykłady roli <i>i</i> w wyrazach – wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski – wymienia narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – rozpoznaje różne sylaby w wyrazie – nazywa, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta – dzieli trudne wyrazy na sylaby – omawia akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje niemal wszystkie wyrazy	– bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby – wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy – zna wyrazy bezakcentowe – omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski – omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – omawia funkcje litery <i>i</i> w wyrazach – wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek – omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek – określa cechy głosek – wyjaśnia, czym jest sylaba – wyjaśnia, kiedy sylaba jest otwarta,	– bezbłędnie stosuje akcent w swoich wypowiedziach, rozpoznaje wszystkie rodzaje upodobnień, nazywa je, poprawnie wymawia
--	--	---	---	--	---	---

		bezakcentowe – wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek – zna podstawowe rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień		– wymienia różnorodne przykłady wyrazów bezakcentowych – omawia upodobnienia głosek – zna wszystkie rodzaje upodobnień – poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia	kiedy zamknięta – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby – wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy – zna wyrazy bezakcentowe – tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień głosek – omawia wszystkie rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa wszystkie rodzaje upodobnień	
--	--	---	--	--	--	--

Dział XXI Kształcenie językowe- zróżnicowanie języka.	1. Każdy bocian jest ptakiem, nie każdy ptak jest bocianem – treść i zakres znaczeniowy wyrazu. 2. Jak się nazywasz? Rozmawiamy o nazwach osobowych. 3. Jak odmieniamy imiona i nazwiska?	dopuszczający – ma świadomość różnicy między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – podaje treść i zakres znaczeniowy kilku wyrazów – podaje kilka wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym	dostateczny – wie, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – podaje treść i zakres znaczeniowy wyrazów – podaje wyrazy o tym samym zakresie znaczeniowym – wyróżnia spośród nazw własnych nazwy osobowe	dobry – wyjaśnia, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – dostrzega zależności między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – tworzy proste ciągi	bardzo dobry – omawia zagadnienie różnic między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – omawia relacje między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazu – tworzy ciągi wyrazów	celujący – bezbłędnie podaje treść i zakres znaczeniowy różnorodnych wyrazów – omawia proces powstawania nazw osobowych, zapisuje je bezbłędnie
--	---	---	---	--	---	--

4. Powiedz mi, gdzie mieszkasz – nazwy miejscowe. 5. Poznajemy wzory odmiany nazw miejscowych. 6. Jesteśmy mieszkańcami kontynentu, kraju, regionu, miejscowości... 7. Kiedy i w jakim celu można używać kolokwializmów? 8. Bogactwo wyrazów. 9. Na regionalną nutę. 10. O różnorodności języka. Zebranie i powtórzenie wiadomości przed sprawdzianem.	– wie, że imiona i nazwiska to nazwy osobowe – zna zasady pisowni nazw osobowych – poprawnie odmienia proste nazwy osobowe – wie, czego dotyczą nazwy miejscowe – zna zasady pisowni nazw miejscowych – wie, że nazwy miejscowe podlegają odmianie przez przypadki – wie, jak tworzy się nazwy mieszkańców – zna zasady pisowni nazw mieszkańców – zna pojęcie kolokwializmu – wie, kiedy można używać kolokwializmów – wyróżnia popularne wyrazy zapożyczone – zna zasady pisowni wyrazów zapożyczonych – wie, że obok języka ogólnopolskiego istnieją regionalne odmiany	– stosuje zasady pisowni nazw osobowych – poprawnie odmienia większość nazw osobowych – wyróżnia spośród nazw własnych nazwy miejscowe – przedstawia zasady pisowni nazw miejscowych – poprawnie odmienia najbardziej powszechne nazwy miejscowe – tworzy poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców – zapisuje poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców – wie, jakie wyrazy i związki wyrazowe są kolokwializmami, nie nadużywa kolokwializmów – podaje kilka przykładów wyrazów rodzimych i zapożyczonych – omawia zasady pisowni wyrazów zapożyczonych	wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym – ma podstawową wiedzę na temat powstawania nazw osobowych – poprawnie zapisuje nazwy osobowe – poprawnie odmienia niemal wszystkie nazwy osobowe – podaje kilka przykładów różnych nazw miejscowych – stosuje zasady pisowni nazw miejscowych – poprawnie odmienia większość nazw miejscowych – poprawnie tworzy większość nazw mieszkańców – stosuje się do zasad ich pisowni – podaje kilka przykładów kolokwializmów	o tym samym zakresie znaczeniowym – wie, jak powstawały nazwy osobowe – bezbłędnie zapisuje nazwy osobowe – poprawnie odmienia wszystkie nazwy osobowe – podaje różnorodne przykłady nazw miejscowych – bezbłędnie zapisuje nazwy miejscowe – poprawnie odmienia wszystkie nazwy miejscowe – poprawnie tworzy nazwy mieszkańców – poprawnie zapisuje nazwy mieszkańców – podaje przykłady kolokwializmów – wyjaśnia, kiedy używanie kolokwializmów jest błędem – rozróżnia wyrazy rodzime i zapożyczone	– zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw osobowych – swobodnie posługuje się nazwami miejscowymi – zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw miejscowych – poprawnie tworzy i zapisuje wszystkie nazwy mieszkańców – używa kolokwializmów tylko wówczas, gdy jest to uzasadnione – omawia proces zapożyczania wyrazów – omawia specyfikę różnych regionalnych odmian języka – bezbłędnie podaje treść i zakres znaczeniowy różnorodnych wyrazów – omawia proces powstawania nazw
---	--	--	---	--	---

		języka – zna podstawowe rodzaje dialektyzmów – próbuje czytać tekst pisany gwarą – ma świadomość różnicy między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – podaje treść i zakres znaczeniowy kilku wyrazów – podaje kilka wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym – wie, że imiona i nazwiska to nazwy osobowe – zna zasady pisowni nazw osobowych – poprawnie odmienia proste nazwy osobowe – wie, czego dotyczą nazwy miejscowe – zna zasady pisowni nazw miejscowych – wie, że nazwy miejscowe podlegają odmianie przez przypadki – wie, jak tworzy się nazwy mieszkańców – zna zasady pisowni	– wie co to jest dialekt i gwara – zna rodzaje dialektyzmów – czyta tekst pisany gwarą – wie, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – podaje treść i zakres znaczeniowy wyrazów – podaje wyrazy o tym samym zakresie znaczeniowym – wyróżnia spośród nazw własnych nazwy osobowe – stosuje zasady pisowni nazw osobowych – poprawnie odmienia większość nazw osobowych – wyróżnia spośród nazw własnych nazwy miejscowe – przedstawia zasady pisowni nazw miejscowych – poprawnie odmienia najbardziej powszechne nazwy miejscowe – tworzy poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców – zapisuje poprawnie	– wie, dla którego stylu języka są typowe kolokwializmy – podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczonych – stosuje zasady pisowni wyrazów zapożyczonych – wyjaśnia, co to jest dialekt i gwara – podaje przykłady różnych rodzajów dialektyzmów – czyta płynnie tekst pisany gwarą – wyjaśnia, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – dostrzega zależności między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – tworzy proste ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym – ma podstawową wiedzę na temat powstawania nazw osobowych	– poprawnie zapisuje wyrazy zapożyczone – podaje przykłady regionalnych odmian języka – rozpoznaje rodzaje dialektyzmów – czyta ze zrozumieniem tekst pisany gwarą – omawia zagadnienie różnic między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – omawia relacje między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazu – tworzy ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym – wie, jak powstawały nazwy osobowe – bezbłędnie zapisuje nazwy osobowe – poprawnie odmienia wszystkie nazwy osobowe – podaje różnorodne przykłady nazw miejscowych – bezbłędnie zapisuje	osobowych, zapisuje je bezbłędnie – zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw osobowych – swobodnie posługuje się nazwami miejscowymi – zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw miejscowych – poprawnie tworzy i zapisuje wszystkie nazwy mieszkańców – używa kolokwializmów tylko wówczas, gdy jest to uzasadnione – omawia proces zapożyczania wyrazów – omawia specyfikę różnych regionalnych odmian języka
--	--	---	--	---	--	---

		nazw mieszkańców – zna pojęcie kolokwializmu – wie, kiedy można używać kolokwializmów – wyróżnia popularne wyrazy zapożyczone – zna zasady pisowni wyrazów zapożyczonych – wie, że obok języka ogólnopolskiego istnieją regionalne odmiany języka – zna podstawowe rodzaje dialektyzmów – próbuje czytać tekst pisany gwarą	podstawowe nazwy mieszkańców – wie, jakie wyrazy i związki wyrazowe są kolokwializmami, nie nadużywa kolokwializmów – podaje kilka przykładów wyrazów rodzimych i zapożyczonych – omawia zasady pisowni wyrazów zapożyczonych – wie co to jest dialekt i gwara – zna rodzaje dialektyzmów – czyta tekst pisany gwarą	– poprawnie zapisuje nazwy osobowe – poprawnie odmienia niemal wszystkie nazwy osobowe – podaje kilka przykładów różnych nazw miejscowych – stosuje zasady pisowni nazw miejscowych – poprawnie odmienia większość nazw miejscowych – poprawnie tworzy większość nazw mieszkańców – stosuje się do zasad ich pisowni – podaje kilka przykładów kolokwializmów – wie, dla jakiego stylu języka są typowe kolokwializmy – podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczonych – stosuje zasady pisowni wyrazów zapożyczonych – wyjaśnia, co to jest	nazwy miejscowe – poprawnie odmienia wszystkie nazwy miejscowe – poprawnie tworzy nazwy mieszkańców – poprawnie zapisuje nazwy mieszkańców – podaje przykłady kolokwializmów – wyjaśnia, kiedy używanie kolokwializmów jest błędem – rozróżnia wyrazy rodzime i zapożyczone, poprawnie zapisuje wyrazy zapożyczone – podaje przykłady regionalnych odmian języka – rozpoznaje rodzaje dialektyzmów – czyta ze zrozumieniem tekst pisany gwarą	
--	--	--	--	---	--	--

				dialekt i gwara – podaje przykłady różnych rodzajów dialektyzmów – czyta płynnie tekst pisany gwarą		
Dział XXII Komunikacja i kultura języka.	1. Językowe bogactwo wyrazów. 2. Dlaczego należy przestrzegać norm językowych? 3. Uwaga! Błąd językowy! 4. Nie pozwól sobą manipulować!	dopuszczający – stosuje proste związki wyrazowe – zna pojęcie szablonu językowego – wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych – wie, że istnieją różne normy językowe – w swoich wypowiedziach stara się stosować do norm językowych – wie, że w wypowiedziach powinno unikać się błędów językowych – rozpoznaje innowacje językowe – zna podstawowe	dostateczny – wie, co to są związki wyrazowe – rozpoznaje szablony językowe – wie, co to jest norma językowa – odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej, stosuje się do norm językowych w większości swoich wypowiedzi – wie, co to jest błąd językowy – odróżnia innowacje językowe od błędów językowych – rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych	dobry – wyjaśnia, co to są związki wyrazowe – unika stosowania szablonów językowych – wstępnie wyjaśnia na czym polega norma językowa – rozróżnia różne rodzaje norm językowych – przestrzega norm językowych niemal we wszystkich wypowiedziach – wyjaśnia, co to jest błąd językowy – wyjaśnia, w jakich okolicznościach stosowane są innowacje językowe	bardzo dobry – wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych – krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych – wyjaśnia, na czym polega i czego dotyczy norma językowa – rozróżnia wszystkie normy językowe – zawsze stosuje się do odpowiednich norm językowych w swoich wypowiedziach – wyjaśnia mechanizm popełniania błędów i usterek językowych – ocenia innowacje językowe	celujący – świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach – unika stosowania szablonów językowych, krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach – świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do norm językowych różnego rodzaju – świadomie unika popełniania błędów językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawiania

		rodzaje błędów językowych – zna pojęcie manipulacji językowej – dostrzega językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej – stara się nie poddawać manipulacji językowej – stosuje proste związki wyrazowe – zna pojęcie szablonu językowego – wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych – wie, że istnieją różne normy językowe – w swoich wypowiedziach stara się stosować do norm językowych – wie, że w wypowiedziach powinno unikać się błędów językowych – rozpoznaje innowacje językowe – zna podstawowe rodzaje błędów językowych – zna pojęcie manipulacji	– wie, na czym polega manipulacja językowa – zna podstawowe sposoby manipulacji językowej – nie poddaje się manipulacji językowej – wie, co to są związki wyrazowe – rozpoznaje szablony językowe – wie, co to jest norma językowa – odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej, stosuje się do norm językowych w większości swoich wypowiedzi – wie, co to jest błąd językowy – odróżnia innowacje językowe od błędów językowych – rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych – wie, na czym polega manipulacja językowa – zna podstawowe sposoby manipulacji językowej – nie poddaje się manipulacji językowej	– klasyfikuje większość błędów językowych – wyjaśnia, na czym polega manipulacja językowa – omawia językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej – skutecznie nie poddaje się manipulacji językowej – wyjaśnia, co to są związki wyrazowe – unika stosowania szablonów językowych – wstępnie wyjaśnia na czym polega norma językowa – rozróżnia różne rodzaje norm językowych – przestrzega norm językowych niemal we wszystkich wypowiedziach – wyjaśnia, co to jest błąd językowy – wyjaśnia, w jakich okolicznościach stosowane są innowacje językowe	– klasyfikuje rodzaje błędów językowych – wyjaśnia, czym różni się manipulacja językowa od perswazji – wyjaśnia językowe mechanizmy manipulacji językowej – przeciwstawia się manipulacji językowej – wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych – krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych – wyjaśnia, na czym polega i czego dotyczy norma językowa – rozróżnia wszystkie normy językowe – zawsze stosuje się do odpowiednich norm językowych w swoich wypowiedziach – wyjaśnia mechanizm popełniania błędów i usterek językowych – ocenia innowacje językowe – wyjaśnia językowe mechanizmy	– świadomie i skutecznie przeciwstawia się manipulacji językowej – świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach – unika stosowania szablonów językowych, krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach – świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do norm językowych – świadomie unika popełniania błędów językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawiania
--	--	--	--	---	--	---

		językowej – dostrzega językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej – stara się nie poddawać manipulacji językowej		– klasyfikuje większość błędów językowych – wyjaśnia, na czym polega manipulacja językowa – omawia językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej – skutecznie nie poddaje się manipulacji językowej	manipulacji językowej – przeciwstawia się manipulacji językowej	
Dział XXIII Wiem i umiem.	1. Dlaczego interpretacja jest ważna w życiu? 2. Ćwiczmy sztukę interpretacji. 3. O sztuce przemawiania. 4. Sprawdź się!	dopuszczający – czyta tekst ze zrozumieniem – odróżnia analizę od interpretacji – stawia pytania do tekstu – dostrzega problematykę tekstu – wyróżnia przemówienie spośród innych form wypowiedzi – wie, że istnieją środki retoryczne, wymienia przynajmniej jeden z nich – wie, że wypowiedź powinna być spójna – wie, że przemówienie dzieli się na części kompozycyjne	dostateczny – wie, co składa się na analizę utworu literackiego – wie, na czym polega interpretacja utworu literackiego – formułuje podstawowe wnioski analityczne i interpretacyjne – odczytuje podstawowe sensy utworu – wie, czym cechuje się przemówienie – wymienia kilka środków retorycznych – wie, jakimi sposobami osiągać spójność wypowiedzi, zna części kompozycyjne przemówienia	dobry – pod kierunkiem dokonuje analizy utworu literackiego – pod kierunkiem dokonuje interpretacji utworu – formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne – odczytuje sensy utworu – wymienia cechy przemówienia jako formy wypowiedzi – stosuje środki retoryczne – stosuje środki spójnościowe – dzieli tworzony tekst przemówienia	bardzo dobry – dokonuje analizy utworu literackiego – dokonuje interpretacji utworu literackiego – formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne związane z różnymi płaszczyznami tekstu – rozpoznaje znaczenia dosłowne i naddane utworu – omawia cechy przemówienia jako formy wypowiedzi – celowo i funkcjonalnie stosuje środki retoryczne – świadomie i	celujący – samodzielnie dokonuje pełnej analizy i interpretacji utworu literackiego – pisze i wygłasza oddziałujące na odbiorców przemówienie – celowo i funkcjonalnie stosuje środki retoryczne, perswazyjne – stosuje pozajęzykowe środki przy wygłaszaniu tekstu przemówienia – udziela poprawnych odpowiedzi na

		– zna pojęcie perswazji – wie, że istnieją pozasłowne elementy wypowiedzi – pisze i wygłasza krótkie przemówienie – udziela poprawnych odpowiedzi na więcej niż połowę z liczby pytań i poleceń	– wie, na czym polega perswazja – zna pozasłowne elementy wypowiedzi – pisze i wygłasza przemówienie – udziela poprawnych odpowiedzi na trzy czwarte liczby pytań i poleceń	- na właściwe części kompozycyjne – wyjaśnia, na czym polega perswazja – omawia pozasłowne elementy wypowiedzi – tworzy i w odpowiedni sposób wygłasza przemówienie – udziela poprawnych odpowiedzi na większość z liczby pytań i poleceń	- funkcjonalnie stosuje środki spójnościowe – świadomie i funkcjonalnie dzieli tworzony tekst przemówienia na właściwe części kompozycyjne – świadomie stosuje środki perswazyjne – stosuje pozasłowne środki wypowiedzi – tworzy przekonujące przemówienie, wygłasza je – stosuje pozasłowne środki wypowiedzi – udziela poprawnych odpowiedzi niemal na wszystkie pytania i polecenia	wszystkie pytania i polecenia
--	--	--	--	---	--	-------------------------------